

REPUBLICA SLOVENIJA
OKROŽNO SODIŠČE V MARIBORU

SODBA
V IMENU LJUDSTVA
in
SKLEP

Okrožno sodišče v Mariboru je po okrožnem sodniku [REDACTED]

v pravdni zadevi tožeče stranke: [REDACTED] ki
jo zastopa odvetniška pisarna [REDACTED] zoper
toženo stranko: [REDACTED]

[REDACTED] ki jo zastopa Odvetniška pisarna [REDACTED] iz Ljubljane,

zaradi ugotovitve ničnosti kreditne pogodbe in plačila, neveljavnosti vknjižbe, izbrisa
neveljavne vknjižbe in vzpostavitve prejšnjega zemljiškoknjižnega stanja, podredno
zaradi razveze kreditne pogodbe in plačila ter izstavitve zemljiškoknjižne listine,

po [REDACTED] septembra 2020 opravljeni javni glavni obravnavi, potem, ko je izdajo sodbe
pridržalo do izteka roka za vložitev ugovora zoper prepis zvočnega posnetka dela
naroka, dne [REDACTED] septembra 2020,

ODLOČILO:

I. Objektivna sprememba tožbe z dne [REDACTED] 9. 2020 se dopusti.

II. Zavrne se primarni tožbeni zahtevek, ki glasi:

„1. Ugotovi se, da so Notarski zapis, opr. št. SV [REDACTED] z dne [REDACTED] 2008 Sporazuma o zavarovanju denarne terjatve po 142. členu Stvarnopravnega zakonika in Kreditne pogodbe številka [REDACTED] kakor tudi Kreditna pogodba številka [REDACTED] z dne [REDACTED] 2008 v navadni obliki in pogodba o zastavi nepremičnine z dne [REDACTED] 2008 v navadni obliki, nični.

2. Tožena stranka je dolžna v roku 15 dni plačati tožeči stranki znesek [REDACTED] EUR, pod izvršbo.

3. Ugotovi se, da je vknjižba hipoteke pri nepremičnini posamezni del št. [REDACTED] v stavbi št. [REDACTED] k.o. [REDACTED] ki je bila vknjižena v korist tožene stranke na podlagi prodajne pogodbe z dne [REDACTED] 2008 in notarskega zapisa sporazuma o zavarovanju denarne terjatve opr. št. SV [REDACTED] z dne [REDACTED] 2008 za zavarovanje terjatve tožene stranke v višini glavnice [REDACTED] CHF, z obrestno mero v višini šestmesečnega LIBOR-ja + 2,00% odstotne točke letno, ki je spremenljiva ter z zapadlostjo glavnice v 240 mesecih, od katerih prva zapade v plačilo [REDACTED] 2008, vsaka naslednja 14. v mesecu, zadnja pa [REDACTED] 2028, neveljavna in se izbriše.“

III. Zavrne se podredni tožbeni zahtevek, ki glasi:

„1. Notarski zapis, opr. št. SV [REDACTED] z dne [REDACTED] 2008 Sporazuma o zavarovanju denarne terjatve po 142. členu Stvarnopravnega zakonika in Kreditne pogodbe številka [REDACTED] kakor tudi Kreditna pogodba številka [REDACTED] z dne [REDACTED] 2008 v navadni obliki in pogodba o zastavi nepremičnine z dne [REDACTED] 2008 v navadni obliki, se razvežejo.

2. Tožena stranka je dolžna v roku 15 dni plačati tožeči stranki znesek [REDACTED] EUR, pod izvršbo.

3. Tožena stranka je dolžna v roku 15 dni izstaviti tožniku zemljiškoknjžno listino na podlagi katere bo izbrisana vknjižba hipoteke pri nepremičnini posamezni del št. [REDACTED] v stavbi št. [REDACTED] k.o. [REDACTED] ki je bila vknjižena v korist tožene stranke na podlagi prodajne pogodbe z dne [REDACTED] 2008 in notarskega zapisa sporazuma o zavarovanju denarne terjatve opr. št. SV [REDACTED] z dne [REDACTED] 2008 za zavarovanje terjatve tožene stranke v višini glavnice v višini [REDACTED]

██████████ CHF, z obrestno mero v višini šestmesečnega LIBOR-ja + 2,00% odstotne točke letno, ki je spremenljiva ter z zapadlostjo glavnice v 240 mesecih, od katerih prva zapade v plačilo ██████████ 2008, vsaka naslednja 14. v mesecu, zadnja pa ██████████ 2028.“

IV. Tožeča stranka je dolžna toženi stranki povrniti vse njene pravdne stroške.

OBRAZLOŽITEV:

1. Tožnik je s toženko dne ██████████ 2008 sklenil pogodbo o dolgoročnem deviznem kreditu. Kredit je znašal ██████████ CHF z dobo vračanja 240 mesecev (20 let), vračilo kredita je bilo dogovorjeno v CHF. Na dan sklenitve pogodbe je mesečna obveznost tožnika znašala ██████████ CHF, obresti pa so bile dogovorjene v višini 6-mesečnega Libor-ja s pribitkom 2%. Kredit je bil dan za nakup stanovanja, na katerem je bila v zavarovanje kredita ustanovljena hipoteka. Kasneje je vrednost CHF v primerjavi z vrednostjo EUR precej narasla, kar je pomenilo, da se je kreditna obremenitev za tožnika povečala, saj je moral za odplačilo mesečne anuitete, določene v CHF, porabiti večjo količino EUR. Iz tega razloga je tožnik v postopku primarno zahteval, naj se ugotovi, da so kreditna pogodba, sporazum o zavarovanju denarne terjatve in pogodba o zastavi nepremičnine nični; da je vknjižba hipoteke neveljavna in naj se izbriše, sam pa je dolžan toženki plačati še ██████████ EUR (razlika med prejetim kreditom ██████████ CHF, ki je na dan izplačila kredita znašal ██████████ EUR ter plačanimi anuitetami v EUR); s podrednim zahtevkom pa je tožnik zahteval razvezo teh pogodb zaradi spremenjenih okoliščin, zaradi katere naj mu sodišče naloži, da plača ██████████ EUR toženki, ki mu mora izstaviti zemljiškoknjižno dovolilo za izbris hipoteke. Na naroku za glavno obravnavo dne ██████████ 2020 je nato tožnik 2. točko primarnega in podrednega tožbenega zahtevka modificiral na način, da je umaknil dajatveni zahtevek zoper samega sebe ter, ob upoštevanju odplačil iz naslova kredita do ██████████ 2020, zahteval, da je tožena stranka dolžna tožeči stranki plačati znesek ██████████ EUR. Bistvo tožbenih navedb je, da v času sklepanja kreditne pogodbe v tuji valuti niso bile dovoljene; da gre dejansko za izveden finančni instrument; da ima pogodba nedopustno podlago; da je pogodba oderuška; da tožniku tečajno tveganje ni bilo pojasnjeno v zadostni meri, saj se je pri sklepanju kreditne pogodbe izpostavljala zgolj ugodnost in varnost navedenega kredita, pogodbeni pogoj pa je zato nepošten (23. člen ZVPot) ter posledično ničen. Toženka svoje pojasnilne dolžnosti, skladno s smernicami, ki jih je v zvezi s krediti v tuji valuti oblikovalo Vrhovno sodišče Republike Slovenije in Sodišče EU, ni opravila, tožniku kot potrošniku in laični osebi ob sklenitvi pogodbe pa tako ni posredovala vseh potrebnih informacij na način, da bi tožnik lahko razumel vse ekonomske posledice najetja kredita v tuji valuti. Gre za informacijo o tveganjih, ki lahko razkrijejo resnično obveznost laičnega potrošnika, kar je razumljivo ob dejstvu, da je kreditodajalcem po naravi stvari same pogosto zelo mikavno, da potrošnikom

prikrijejo resnična tveganja in omejitve, ki izvira iz posamezne kreditne pogodbe, kar je tudi prvovrstna konkurenčna prednost banke v razmerju do laičnega potrošnika. Banka lahko izpostavi najnižjo obrestno mero, zamolči pa izredno izpostavljenost potrošnika zaradi tveganja, ki je povezano z najetjem kredita v CHF in slabitvijo tečaja EUR v razmerju do CHF, kot je to bilo tudi v obravnavanem primeru. Ker tožniku niso bila predstavljena realna tveganja, ki jim bo izpostavljen zaradi dolgoročnosti kredita, je sklenil kredit v tuji valuti. Toženka je prav tako ravnala v slabi veri, saj je glede na svojo strokovno znanje bančnega strokovnjaka ter glede na napovedi v specializiranih bančnih krogih vnaprej vedela, da bo tečaj nihal oziroma je mogla in morala poznati izrazito dolgoročno tveganost oziroma izpostavljenost kreditov v CHF, le-to pa je tožniku zamolčala. Istočasno pa je iz tega razloga podano znatno neravnotežje med pravicami in obveznostmi strank, saj je korist, ki si jo je toženka zaradi sklenitve pogodbe izposlovala, znatno višja od obveznosti tožnika po kreditni pogodbi. S sklenitvijo pogodbe je namreč banka sprejela le tveganje valutne klavzule, ki pa ga je izničila, saj se je pred njim zaščitila zaradi zakonskih in regulatornih zahtev, medtem ko je tožnik kot potrošnik sprejel tako splošno tveganje valutne klavzule, kot tudi dodatno veliko tveganje, ki je značilno za CHF kot valuto varnega zatočišča, oboje dolgoročno, ob dejstvu, da je banka ta pogodbeno določila in njihove posledice razumela, medtem ko jih potrošnik ni razumel in se niti ni zavedal, da jih ne razume, ker so mu na prvi pogled jasne in je menil, da je sprejel zgolj splošno tveganje, ki je vezano na pojem vsake kreditne pogodbe. Neravnotežje med pravicami in obveznostmi strank tako ni nastalo z uresnitvijo tega tveganja oziroma rastjo tečaja v letih 2011 in 2015, niti ne preneha z morebitnim kratkoročnim nižanjem tečaja CHF, temveč je nastalo že s samo sklenitvijo pogodbe, ki vsebuje določbe, o katerih se ni posamično dogovarjalo, pa je s tem določbami potrošnik nase prevzel tveganje, za katerega ni vedel, ker ga banka o tem ni informirala. Republika Slovenija drugega odstavka člena 4 Direktive v pravni red ni implementirala, zato je potrošniško varstvo širše in je presoja nepoštenosti pogodbenih pogojev mogoča tudi, če gre za glavni predmet pogodbe, ki je jasen in razumljiv. Ker je glede na vse navedeno pogodbeni pogoj nepošten in ničen ter ga ni mogoče nadomestiti, je nična celotna pogodba.

2. V zvezi s podrejenim tožbenim zahtevkom je tožnik navajal, da je v konkretnem primeru prišlo po sklenitvi navedenih pogodb do globalne ekonomske krize, zloma finančnih trgov in hudega padca vrednosti EUR v razmerju do CHF, ki se je zgodil zlasti v začetku leta 2015 ob zadnjem radikalnem padcu vrednosti EUR v razmerju do CHF. Gre za zunanje okoliščine, ki jih v letu 2008, ko so bili sklenjeni predmetni pravni posli z vidika tožnika objektivno gledano ni bilo mogoče predvideti, in ki nedvomno presegajo vsako normalno tveganje pri tovrstnih poslih. Tožnik ni imel prav nikakršnih izkušenj s tovrstnimi kreditnimi posli, medtem ko je toženka specialist na področju bančnih poslov. V teh specializiranih

bančnih krogih pa so bile znane napovedi nekaterih bančnih oziroma ekonomskih strokovnjakov o bodoči krizi in zlomu finančnih trgov. Ta zlom finančnih trgov v Evropski uniji in v Sloveniji ter drastični padec vrednosti EUR-a v razmerju do CHF pa je splošno znano dejstvo. Prav tako je splošno znano dejstvo, da je ta padec v dobršni meri posledica hude gospodarske krize o čemer vsakodnevno poročajo številni mediji. Glede na obrazloženo je v konkretnem primeru utemeljeno sklicevanje na klavzulo rebus sic stantibus, saj je izpolnitev obveznosti tožnika v takšnih okoliščinah praktično povsem onemogočena zlasti, če predmetne posle in obveznosti, ki iz njih izhajajo obravnavamo z vidika teorije kavze, načela enakovrednosti dajatev in načela pravičnosti. Tožnik je v tem oziru še navajal, da nima več možnosti, da bi iz svojega premoženja zagotovila odplačilo kredita, ki se konstantno povečuje in je tudi negotovo kakšen bo ta znesek ob dokončni zapadlosti. To so dodatne okoliščine, ki kažejo na pomen, ki ga imajo tržna razmerja zaradi gospodarske krize v konkretnem primeru z vidika načela enakovrednosti dajatev in načela pravičnosti oziroma z vidika 112. člena OZ, oziroma medvalutnega razmerja, ki pa so lahko posledica tudi enostranskega in administrativnega določanja tečajev. Po oceni tožnika je kreditna pogodba v obravnavanem primeru z vidika njene narave sprejemljiva samo v primeru normalnih cikličnih gibanj v gospodarstvu, s katerimi lahko pogodbene stranke normalno računajo, nikakor pa ne v primeru gospodarske krize ali v primeru radikalnega enostranskega in administrativnega spreminjanja tečaja CHF na medvalutnih trgih. Sodišče naj zato zaradi spremenjenih okoliščin izpodbijane pogodbe razveže.

3. Toženka je tožbenemu zahtevku v celoti nasprotovala. Bistvo njenih navedb je, da je svojo pojasnilno dolžnost izpolnila v celoti, da ni mogla vnaprej napovedati gibanja tečaja CHF, prav tako ni mogla vnaprej predvideti, da bo prišlo do finančne krize in zloma eura. Kreditov v CHF ni preferirala, potrošnikom so bile vselej realno predstavljene vse možnosti, potrošniki pa so se nato po lastni volji odločili, kakšen kredit bodo najeli. Vse določbe tožnikov kreditne pogodbe so v skladu z določili Zakona o potrošniških kreditih. Nobena od določb obravnavane kreditne pogodbe ni v škodo tožnika, prav tako tudi nobena od določb kreditne pogodbe ni nejasna ali nepopolna. V tem oziru je toženka še dodala, da je v času sklenitve obravnavane kreditne pogodbe veljal Zakon o potrošniških kreditih, ki je v prvem odstavku 21. člena določal, da je vsako pogodbeno določilo, ki je v nasprotju s tem zakonom in v škodo potrošnika ali če je določilo nepopolno oziroma nejasno, nično. Iz navedenega tako izhaja, da je na tej podlagi dopustno uveljavljanje ničnosti le posameznih določb kreditne pogodbe. Glede na to, da tožnik na tej podlagi uveljavlja ničnost celotne kreditne pogodbe, je tožbeni zahtevek ne le neutemeljen, temveč tudi pravno zgrešen. V obravnavanem primeru je predmet obveznosti vsota denarja v CHF, kar v odsotnosti valorizacijskih klavzul pomeni, da je kreditojemalec, to je tožnik, dolžan vrniti toženki devizni

znesek, torej znesek v CHF. V zvezi s svojo informacijsko obveznostjo je toženka navajala še, da je predstavitev vseh možnih okoliščin v danem primeru potekala na pregleden in jasen način, ki je razumljiv tudi laičnim potrošnikom. Kot v vseh ostalih primerih, je tudi tožnika toženka seznanila z vsemi tveganji, s tem pa jo je seznanil tudi notar. V zvezi z očitkom, da je toženka izpostavila oziroma izpostavljala predvsem najnižjo ugodno obrestno mero, zamolčala pa izredno dolgoročno izpostavljeno zaradi tveganj v zvezi z slabitvijo tečaja evra v razmerju do švicarskih frankov, je toženka poudarila, da to ne drži. Temu ni bilo tako, ker je toženka vse kreditorejmalce vključno s tožnikom na pregleden in jasen način seznanila in poučila o vseh vrstah tveganj. V obravnavani kreditni pogodbi toženka izpostavlja 12. člen pogodbe, ki vsebuje določbo o tem, da tožnik potrjuje, da v celoti prevzema tečajno tveganje, ki lahko nastopi zaradi nihanja tečaja ali nihanja referenčne obrestne mere. Prav tako se kreditorejmalec kredita zaveda, da je zaradi morebitnih tržnih razmer, ki so odvisne od razmer na trgih denarja in valut gibanja obrestnih mer, razmer na trgih kapitala in drugih dejavnikov izpostavljen valutnemu tveganju, tveganju sprememb obrestne mere in ostalim tveganjem. Toženka tudi zatrjuje, da je ravnala povsem v skladu s tedanjo prakso Banke Slovenije, zakonodajo ter priporočili in opozorili Banke Slovenije. Glede na okoliščine, ki so ji kot bančni strokovnjakinji bile znane v času sklepanja kreditne pogodbe, ni ravnala v slabi veri, prav tako ni bilo podano očitno neravnotežje med pravicami in obveznostmi strank. Nadalje v konkretnem primeru tudi ni mogoče govoriti, da gre za nedopustno podlago, pogodba pa tudi ne izpolnjuje elementov oderušva. V danem primeru po oceni toženke prav tako niso izpolnjeni pogoji za razvezo pogodbe zaradi spremenjenih okoliščin, kot to uveljavlja tožnik s podrednim tožbenim zahtevkom. Predlaga, da sodišče primarni in podredni tožbeni zahtevki v celoti zavrne.

4. Sodišče je v dokazne namene vpogledalo in prebralo v vse listine in priloge spisa, in sicer v notarski zapis (priloga A2), pogodbo o zastavi nepremičnine (priloga A3), notarski zapis (priloga A4), kreditno pogodbo (priloga A5), pogodbo o zastavi nepremičnine (priloga A6), izpis plačil po obravnavanem kreditu (priloga A7), dopis bankam (priloga A10, A11), dopis bankam, poročilo Banke Slovenije (priloga A12), judikat III Ips 21/2000 (priloga A13), kreditno pogodbo med [redacted] in [redacted] (priloga A14), seznam plačil (priloga A15), krivuljo gibanja CHF napram EUR (priloga A16), izpis odlivov (priloga A17), izračun kredita (priloga A19), prevod (priloga A20), seznam pravnih nalogov (priloga A21), dopis (priloga A23), poročilo o finančni stabilnosti Banke Slovenije (priloga A30, A32), članek (priloga A33), poročilo iz leta 2008 (priloga A35, A36), pravno mnenje (priloga A37), [redacted] (priloga A39, A40, A41), sklep (priloga A45), prevod (priloga A46), neodvisno ekspertno mnenje (priloga A48), krediti v Sloveniji (priloga A49), graf (priloga A50), zapisnik (priloga A51), sodno prakso (priloga A52, A53), članek (priloga A54), graf (priloga A55, A56), članek (priloga

A57), izjavo Vlade RS (priloga A58, A59), odločbo Višjega sodišča (priloga A60, A61), članek (priloga A62), Banka Slovenije, referenčni tečaji ECB (priloga A63), zgodovinske podatke o gibanju tečaja (priloga A64), članek iz Podjetja in delo (priloga A65), sodno prakso (priloga A66, A67), izpis stanja kredita (priloga B1), število odobrenih kreditov (priloga B2), reklami letak (priloga B3), kreditno pogodbo št. [redacted] (priloga B5), izpis prometa in stanja TRR (priloga B6), pregled stroškov in koriščenja po kreditu (priloga B7), nalog banke (priloga B8), izpis prometa TRR (priloga B9), sodbo sodišča (priloga B10), dopis [redacted] (priloga B11), pisno izjavo priče (priloga B12), popis pošiljk (priloga B13), [redacted] (priloga B15), sodbo (priloga B16), sklepne predloge generalnega pravobranilca (priloga B17), kreditne pogodbe [redacted] (priloga B18, B20), ekonomsko mnenje kredit v CHF (priloga B21), letno poročilo (priloga B22, B23, B24, B25, B26, B27, B28, B29, B30), odločbo (priloge B31-B37), podatke o sklenjenih stanovanjskih kreditih (priloga B38), pregled strokovnega mnenja (priloga B39), graf (priloga B40), Banka Slovenije (priloga B41), odločbe (B42-B46), članek vprašanja enotnosti sodne prakse (priloga B47) ter druge listine in priloge v spisu. Prav tako je sodišče vpogledalo v pisne izjave prič [redacted] (list. št. 68 -70), [redacted] (list. št. 71 - 72), [redacted] (list. št. 73 -75), [redacted] (list. št. 76 - 77), [redacted] (list. št. 371), [redacted] (list. št. 376), [redacted] (list. št. 377), [redacted] (list. št. 378), [redacted] (list. št. 381) in v izvedensko mnenje Inštituta [redacted] z dne [redacted] 2019 ter priče [redacted] in [redacted]

tudi zaslišalo, zaslišalo pa je tudi tožečo stranko kot stranko.

5. Sodišče se v nadaljnji obrazložitvi opredeljuje le do tistih navedb in izvedenih dokazov, ki se nanašajo na odločilna ali dokazno pomembna dejstva; navedbe in predlagane dokaze, ki za odločitev v pravnem postopku niso pomembni je sodišče vzelo na znanje in pretehtalo njihovo relevantnost, vendar jih ni dokazno ocenilo, kajti sodišču se ni potrebno opredeljevati do vsake izjave ter do vseh navedb strank.¹

O dopustitvi spremembe tožbe

6. Na naroku za glavno obravnavo dne [redacted] 2020 je tožnik 2. točko primarnega in podrednega tožbenega zahtevka modificiral na način, da je umaknil dajatveni zahtevke zoper samega sebe ter, ob upoštevanju odplačil iz naslova kredita do [redacted] 2020, zahteval, da je tožena stranka dolžna tožeči stranki plačati znesek [redacted] EUR. Ker je tožnik po spremenjenem tožbenem zahtevku zoper toženko postavil kondicijski zahtevke, ki ga pred tem ni bilo, gre za objektivno spremembo tožbe (184. člen ZPP).

¹ Odločba US RS št. Up 444/00 z dne 26.2.2002 ter VSL I Cpg 868/2009.

7. Toženka je takšni objektivni spremembi ugovarjala, vendar po oceni sodišča privolitev toženke za spremembo tožbe ni bila potrebna, saj je tožnik tožbeni zahtevek spremenil zaradi okoliščin, ki so nastale po vložitvi tožbe (stanje odplačanega kredita na dan zaključka glavne obravnave), tudi spremenjeni tožbeni zahtevek pa je utemeljeval na isti dejanski podlagi, zato gre za privilegirano spremembo tožbe po 186. členu ZPP, za katero soglasje toženke ni zahtevano. Tudi sicer pa je po presoji sodišča objektivna sprememba tožbe smotrna za dokončno ureditev razmerja med strankama in so tako podani pogoji za objektivno spremembo tožbe tudi po prvem odstavku 185. člena ZPP.
8. Glede na obrazloženo je sodišče odločilo kot izhaja iz I. točke izreka.

Dejanski okvir zadeve

9. Tožnik kot kreditojemalec je s toženko kot banko dne [redacted] 2008 sklenil pogodbo o dolgoročnem deviznem kreditu št. [redacted] (priloga A5). Pogodba je bila povzeta v notarskem zapisu št. SV [redacted] z dne [redacted] 2008, pri notarju pa so pravdne stranke sklenile tudi sporazum o zavarovanju denarne terjatve po 142. členu Stvarnopravnega zakonika (SPZ), s katerim je tožnik za zavarovanje prejetega kredita banki zastavil nepremičnino, katere lastnik je do celote (priloga A2). Iz kreditne pogodbe (priloga A5) je razvidno, da je tožnik pridobil kredit v višini [redacted] CHF, z dobo vračanja 240 mesecev (20 let), z začetkom odplačevanja [redacted] 2008. Na dan sklenitve pogodbe je mesečna anuiteta znašala [redacted] CHF, skupna obrestna mera pa 4,75667% letno in je bila sestavljena iz šestmesečnega LIBOR-ja, ki je znašal 2,75667% na letni ravni, in fiksne pribitka 2,00 odstotne točke na letni ravni. Efektivna obrestna mera je na dan sklenitve pogodbe znašala 4,91%. Tožnik je kredit pridobil za nakup stanovanja. Navedena dejstva med pravnimi strankami niso sporna.
10. Iz listinskih dokazil in navedb pravnih strank nesporno izhaja tudi gibanje evrskega tečaja nasproti švicarskemu franku ter dejstvo, da tožnik svoje dohodke prejema v evrih. Posledično je nesporna posledica spremembe razmerja omenjenih valut dejstvo, da je kreditna obremenitev za tožnika večja, če vrednost EUR proti CHF pade, saj mora za vračilo istega števila enot CHF plačati več evrov (večji del svojih prihodkov). Tožnik je na osnovi sklenjene kreditne pogodbe od banke prejel znesek [redacted] CHF (v protivrednosti EUR je to [redacted] EUR). V trenutku zapadlosti prve anuitete je tečaj CHF za 1 EUR znašal cca 1.5755, zato je mesečna anuiteta znašala [redacted] CHF (oz. [redacted] EUR), medtem ko je prodajni tečaj na dan [redacted] 2015 znašal 1.0344, kar pomeni, da je mesečni znesek anuitete v CHF na dan vložitve znašal približno toliko EUR, kolikor je znašal cel znesek kredita v

CHF (torej cca [REDACTED] EUR). Iz grafov gibanja tečaja valutnega para EUR/CHF (priloga A16) izhaja, da se je krepitev CHF nasproti EUR pričela v letu 2010, da je bil občuten porast CHF v letu 2011 ter najvišji porast v letu 2015, kar prav tako med pravnimi strankami ni sporno.

11. Ker je tožnika šteti za potrošnika (obravnavano dejstvo tekom postopka ni bilo sporno) materialnopravno podlago za odločitev predstavljajo določila Zakona o potrošniških kreditih (ZPotK), določila Obligacijskega zakonika (OZ) in Zakona o varstvu potrošnikov (ZVPot) v zvezi z Direktivo Sveta 93/13/EGS z dne 5. 4. 1993 o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah, vsi z določili kot veljavnimi v času sklenitve obravnavane kreditne pogodbe.

Dovoljenost kreditne pogodbe v tuji valuti

12. Tekom postopka je tožnik zatrjeval, da sklenitev kreditnih pogodb v tuji valuti nasprotuje prisilnim predpisom (ZDP-1 oziroma ZPotK).
13. Kot izhaja iz kreditne pogodbe (priloga A5), je bila glavna pogodbeno obveznost obeh pogodbenih strank v konkretnem primeru določena v CHF, zato gre za posojilo tuje valute (za pravi devizni kredit) in ne zgolj za „preobleko“ valutne klavzule. Toženka je tožniku kredit nakazala v švicarskih frankih (priloga B6, B7), tožnik pa je kredit koristil s prenosom na račun z odkupom deviz (priloga B8). V tem oziru so zato po presoji sodišča neutemeljene trditve tožeče stranke, da je kredit prejel v EUR (prvi pripravljalni spis v ponovljenem postopku z dne [REDACTED] 2018, spis list. št. [REDACTED]).
14. Po presoji sodišča sklenitev kreditne pogodbe v tuji valuti ni v nasprotju s prisilnimi predpisi, kajti sklepanje potrošniških kreditnih pogodb v tuji valuti v zadevnem obdobju ni bilo prepovedano niti omejeno. Po osamosvojitvi so bile sprva pristne devizne terjatve res prepovedane. ZDP-1 je sklepanje poslov v tujih plačilnih sredstvih med rezidenti dopuščal le v izrecno določenih primerih (prvi odstavek 18. člena ZDP-1), pri čemer je zakonodajalec na Banko Slovenije prenesel pooblastilo, da določi kreditne posle v tuji valuti, ki so za banke dovoljeni (drugi odstavek 34. člena ZDP-1). Banka Slovenije je s Sklepom o pogojih sklepanja kreditnih poslov v tujem denarju med rezidenti (Ur. l. RS št. 50/99) sprva dopustila kredite v tujem denarju le za plačilo uvoza blaga ali storitev ali za poravnava drugih obveznosti do nerezidentov. Sklep je bil spremenjen 30. 10. 2003 (Ur. l. RS, št. 106/2003), po spremembi pa so banke lahko rezidentom odobrile kredit v tuji valuti brez omejitev. Z dnem uvedbe evra kot denarne enote

Republike Slovenije, 1. januarja 2007, sta na podlagi 69. e člena ZDP-1, sprejetega z novelo ZDP-1A (Ur. l. RS št. 76/2003), prenehali veljati določbi 18. in 34. člena ZDP-1, tako da je bilo odtlej poslovanje v tujih plačilnih sredstvih med rezidenti popolnoma sproščeno.²

15. Tožnik navaja, da glede na 7. člen ZPotK potrošnik ni smel skleniti pristnega deviznega kredita, ampak le kredit v EUR, ki bi bil z valutno klavzulo vezan na CHF. Navedena zatrjevanja so neutemeljena. ZPotK je v deveti točki 1. odstavka 7. člena določal, da mora kreditna pogodba, pri kateri je obračun vezan na uporabo tuje valute, vsebovati navedbo tuje valute in vrsto tečaja, po katerem se izračunava vrednost v domači valuti, ter opozorilo, da se ob spremembi tečaja lahko spremenijo tudi predvideni zneski posameznih plačil. Iz navedenega člena ne izhaja, da bi bila sklenitev kredita v tuji valuti prepovedana. Drži, da citirana alineja primarno sicer ureja kredite z valutno klavzulo, kar pomeni, da se pri sklenitvi pristnega deviznega kredita smiselno uporabi. Ker pri deviznem kreditu potrošnik posojilo prejme ter ga je dolžan vrniti v tuji valuti, pogodba po naravi stvari ne more vsebovati navedbe tečaja, po katerem bi se izračunavala vrednost v domači valuti. Je pa pogodba vsebovala opozorilo o valutnem tveganju v 12. členu pogodbe, kar je skladno z določilom ZPotK.
16. Tozadevno prav tako niso utemeljene navedbe tožnika, da kreditna pogodba v tuji valuti predstavlja izvedeni finančni instrument. Kredit v tuji valuti po presoji sodišča ni izveden finančni instrument, saj je cilj pridobitev kredita in ne investiranje ali špekuliranje z vrednostjo tuje valute. Takšno stališče je zavzelo tudi Sodišče EU v zadevi C-312/14 z dne 3. 12. 2015, v kateri je pojasnilo, da odobritve in vračila kredita ni mogoče opredeliti kot „investicijske storitve in dejavnosti“ v smislu 2. točke prvega odstavka 4. člena Direktive 2004/39 o trgu finančnih instrumentov (t.i. Direktiva MiFID). Kot je poudarilo tudi Vrhovno sodišče Republike Slovenije v odločbi opr. št. II Ips 201/2017 primerjava s finančnimi instrumenti – posli izmenjave (swap posli) ni na mestu, saj med pravnima strankama ni bil sklenjen dogovor o zamenjavi obrestne obveznosti.³
17. Glede na zgoraj obrazloženo je tako sklenitev pogodbe v tuji valuti v celoti dovoljena, navedbe tožnika v tej smeri pa po presoji sodišča neutemeljene. Enako stališče je zavzelo tudi Vrhovno sodišče Republike Slovenije, ko je v obravnavani pravnih zadevi odločalo o reviziji.

O nedopustnosti podlage

18. Po določbi prvega odstavka 39. člena OZ mora vsaka pogodbeni obveznost imeti

---

2 Enakega stališče je Vrhovno sodišče Republike Slovenije v reviziji v omenjeni zadevi (odločba opr. št. II Ips 201/2017).

3 Točka 21 obrazložitve sodbe VS RS.

dopustno podlago (razlog). Podlaga je nedopustna, če je v nasprotju z ustavo, s prisilnimi predpisi ali moralnimi načeli (drugi odstavek 39. člena OZ). Če ni podlage ali je ta nedopustna, je pogodba nična (četrti odstavek 39. člena OZ). Po svoji vsebini je podlaga glavni namen oziroma razlog sklenitve pogodbe.

19. Iz tožnikove kreditne pogodbe (priloga A5), kot je razbrati že iz samega naslova pogodbe, izhaja, da je bil glavni namen kreditne pogodbe pridobitev kredita v tuji valuti. Navedeni razlog, t.j. kreditiranje tožnika s strani toženke v CHF, po presoji sodišča, upoštevajoč v času sklenitve obravnavanih pogodb veljavna določila Zakona o potrošniških kreditih (ZPotK), ni nedopusten. S sklenitvijo kredita v tuji valuti postane namreč obveznost posojilojemalca odvisna od gibanja tečaja tuje valute, v tem pogledu gre, torej za aleatorno pogodbo. Sklenitev aleatorne (tvegane) pogodbe ni nedopustna, četudi bi bilo tveganje precejšnje ali neobvladljivo. Enako stališče je zavzelo tudi Vrhovno sodišče Republike Sloveniji, ko je v predmetni pravdni zadevi odločalo o reviziji (odločba opr. št. II Ips 201/2017).
20. Na vprašanje, ali je bil pogoj o vračilu kredita v CHF nepošten, kot je bistvo zatrjevanj tožnika, bo sodišče obrazložilo v okviru presoje jasnosti in razumljivosti pogodbenih pogojev.

Presoja jasnosti in razumljivosti pogodbenih pogojev

21. Po 23. členu ZVPot so nepošteni pogodbeni pogoji nični, nepošteni pa so v skladu s 24. členom ZVPot, če v škodo potrošnika povzročijo znatno neravnotežje v pogodbenih pravicah in obveznostih, če povzročijo, da je izpolnitev pogodbe neutemeljeno v škodo potrošniku, da je izpolnitev znatno drugačna od tistega, kar je potrošnik utemeljeno pričakoval, ali če nasprotujejo načelu vestnosti in poštenja. Ker je bila z navedenimi določbami v domači pravni red prenesena Direktiva Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah⁴ (v nadaljevanju Direktiva 93/13 ali Direktiva), je pri njihovi razlagi treba upoštevati tudi določbe tega predpisa.⁵ V skladu s prvim odstavkom člena 3 Direktive 93/13 velja pogodbeni pogoj, o katerem se stranki nista dogovorili posamično, za nedovoljenega, če v nasprotju z zahtevo dobre vere v škodo potrošnika povzroči znatno neravnotežje v pogodbenih pravicah in obveznostih strank. Nadalje pa upoštevajoč drugi odstavek člena 4 iste Direktive ocena nedovoljenosti pogojev ne sme biti povezana z opredelitvijo glavnega

⁴ Ur. l. EU L 95, 21.4.1993, str. 29–34.

⁵ Ker je sporno pravno razmerje horizontalne narave, Direktiva Sveta 93/13 zaradi odsotnosti horizontalnega direktnega učinka ne more tvoriti neposredne zgornje premise sodniškega silogizma. Vendar pa je sodišče dolžno narediti vse v svoji pristojnosti, upoštevajoč pri tem celotno notranje pravo in ob uporabi načinov razlage, ki jih notranje pravo priznava, da zagotovi Direktivi 93/13 polni učinek in doseže rešitev v skladu z njenim ciljem (gre za t. i. indirektni učinek direktiv oziroma za načelo lojalne oz. konsistentne razlage).

predmeta pogodbe, niti z ustreznostjo med ceno in plačilom za izmenjane storitve in blago, če so pogoji v jasnem in razumljivem jeziku. Takšna omejitev pa je dispozitivne narave: v skladu z določili Direktive ter sodno prakso Sodišča EU, sistem varstva, ki je vzpostavljen z Direktivo 93/13, temelji na zamisli, da je potrošnik v razmerju do prodajalca ali ponudnika v podrejenem položaju glede pogajalske sposobnosti in ravni obveščenosti, zaradi česar pristopi k pogojem, ki jih je predhodno sestavil prodajalec oziroma ponudnik in na vsebino katerih ne more vplivati.⁶ V tej luči lahko na podlagi člena 8 Direktive 93/13, ki velja tudi za drugi odstavek člena 4 Direktive,⁷ države članice zagotovijo višjo stopnjo varstva potrošnikov, kot jo zagotavlja direktiva o nedovoljenih pogojih (gre za tako imenovano minimalno harmonizacijo). V prosti presoji države članice je, ali bo uveljavila višjo stopnjo varstva potrošnikov s tem, da v svojo ureditev ne bo prenesla omejitve iz drugega odstavka člena 4 Direktive ter bo, torej omogočila presojo nepoštenosti pogodbenih pogojev, ki se nanašajo na glavni predmet pogodbe in so jasni in razumljivi, ali pa bo v nacionalno zakonodajo prenesla omejitev presoje nepoštenosti iz drugega odstavka člena 4 Direktive. Takšno stališče je v sodni praksi enotno. Sodišče EU je namreč v svoji sodbi v zadevi C-484/08 ter nadaljnji sodni praksi nedvoumno pojasnilo, da je treba člena 4(2) in 8 Direktive razlagati tako, da ne nasprotujeta nacionalnim predpisom, ki dopuščajo sodni nadzor nad nedovoljenostjo pogodbenih pogojev, ki opredeljujejo glavni predmet pogodbe oziroma ustreznost med ceno oziroma plačilom in izmenjanimi storitvami oziroma blagom, tudi če so ti pogoji sestavljeni v jasnem, razumljivem jeziku.⁸

22. Po presoji sodišča slovenski zakonodajalec omejitve iz drugega odstavka člena 4 Direktive v nacionalno potrošniško zakonodajo ni prenesel. Navedeno jasno izhaja iz samih določb ZVPot, ki te omejitve ne vsebujejo, kakor tudi iz Obrazložitve predloga ZVPot-A, ki je v slovenski pravni red prenašal navedeno direktivo, iz katerega izhaja, da je slovenska zakonodaja z določili direktive že skladna, saj omogoča potrošniško varstvo v primeru vseh pogodbenih pogojev (torej brez omejitev).⁹ Nadalje enako izhaja tudi iz Obvestila Komisije – Smernice glede razlage in uporabe Direktive Sveta 93/13/EGS o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah objavljenega dne 27. 9. 2019.¹⁰ Tozadevno gre za mehko pravo (t.i. pravni akt z nezavezujočim učinkom, katerega namen je strukturirana predstavitev razlage Sodišča EU o ključnih konceptih in določbah direktive, str.

6 Zadeva C-484/08, Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid, ZOdl. 2010, str. I-04785, točka 27 in tam navedena sodna praksa; ter zadeva C-70/17 in C-179/17, Abanca Corporación Bancaria in Bankia, ZOdl. 2019, točka 49.

7 Glej zadevo C-484/08, Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid.

8 Ibidem, točka 44; enako tudi zadeva C-26/13 Kásler in Káslerné Rábai, točka 41.

9 Predlog je dne 16. 11. 2001 vložila Vlada RS, kot takšen pa je bila nato (z nekaj amandmaji, ki za konkretno zadevo niso relevantni) sprejet brez večjih sprememb in objavljen dne 18. 12. 2002 (Ur. l. RS št. 110/2002, str. 13152).

10 Ur. l. EU C 323/19, str. 4-92.

6), ki vsebuje povzetek obvestil posameznih držav članic na podlagi člena 8a direktive, ki so jih države članice uradno poslale Komisiji ter se redno posodabljuje (Priloga II, str. 90). Iz podatkov za Republiko Slovenijo je ugotoviti, da Republika Slovenija drugega odstavka člena 4 Direktive v nacionalni red ni prenesla, saj „nacionalno pravo razširja presojo nedovoljenosti na pogodbene pogoje, ki se nanašajo na glavni predmet pogodbe in na ustreznost cene ali plačila, ne glede na to, ali so taki pogoji navedeni v jasnem in razumljivem jeziku.“ (str. 92). Enako izhaja tudi iz Sporočila za javnost o sklepih, ki jih je Vlada Republike Slovenije sprejela na 167. seji, 25. aprila 2008 (priloga A58), kjer je po prejemu uradnega opomina Evropske komisije o neustrezni implementaciji Direktive, Vlada Republike Slovenije sprejela stališče, da slovenska zakonodaja potrošniku omogoča širše varstvo, zato lahko „potrošnik sproži zahtevek za pravno varstvo v vseh primerih, ko bi lahko šlo za nepošten pogodbeni pogoj kot najširši pojem in uveljavlja ničnost pogodbenih pogojev v skladu z določilom 23. člena Zakona o varstvu potrošnikov.“

23. Vendar pa navedeno ne pomeni, da jasnosti in razumljivosti pogodbenih pogojev sodišču sploh ni potrebno presojati. Zahteva po jasnem in razumljivem besedilu je namreč vsebovana v členu 5 Direktive 93/13, ki določa, da morajo pogodbeni pogoji „vedno“ izpolnjevati to zahtevo, iz česar sledi, da se ta zahteva vsekakor uporabi tudi kadar pogoj spada na področje uporabe člena 4(2) navedene direktive in tudi če zadevna država članica te določbe ni prenesla. Povedano drugače sodišče mora preveriti jasnost in razumljivost pogodbenega pogoja, ki se nanaša na glavni predmet pogodbe, in to ne glede na prenos člena 4(2) te direktive v pravni red te države članice.¹¹
24. Glede na zgoraj obrazloženo ter jasno stališče Sodišča Evropske unije, čigar stališča zavezujejo sodišča držav članic, je sodišče, kljub dejstvu, da je skladno s slovensko ureditvijo „ocena nepoštenosti“ mogoča za vse vrste pogodbenih pogojev, v nadaljevanju presojalo, ali so bili pogodbeni pogoji v konkretnem primeru jasni in razumljivi. Kot že obrazloženo morajo namreč ta pogoj vsi pogodbeni pogoji vselej izpolnjevati.
25. Pravni standard jasnih in razumljivih pogodbenih pogojev je v svojih odločbah zapolnilo Sodišče EU.¹² Tako je v zadevi Andriuc¹³ poudarilo, da je zahtevo po jasnem in razumljivem oblikovanju pogodbenih pogojev treba razlagati široko, saj je potrošnik, zlasti glede ravni obveščeniosti, v podrejenem položaju. Zahteve po

11 Tako Sodišče EU v sodbi C-125/18 Marc Gómez del Moral Guasch proti Bankia SA, ZOdl. 2020, točka 47.

12 Zadeva C-415/11, Aziz, ZOdl. 2013, točka 68 in 69; zadeva C-126/13, Käsler in Käslerne Rábai, ZOdl. 2014, točka 75; zadeva C-186/16 Andriuc, ZOdl. 2017, točke 56-58; zadeva C-119/17 Lupean in Lupean, ZOdl. 2018, točke 24-31 in zadeva C-126/17 Erste bank Hungary Zrt, ZOdl. 2018, točka 29 in naslednje.

13 Zadeva C-186/16, Andriuc, ZOdl. 2017, točke 56-58.

transparentnosti pogodbenih pogojev zato ni mogoče zožiti na njihovo formalno in slovnično razumljivost, temveč morajo finančne ustanove posojilojemalcem posredovati vse informacije, ki jih ti potrebujejo za sprejem poučenih in preudarnih odločitev. To pomeni, da lahko potrošnik pogoj, da mora posojilo vrniti v tuji valuti, razume formalno in slovnično kot tudi glede njegovega dejanskega obsega, tako da je povprečni potrošnik, ki je normalno obveščen, razumno pozoren in preudaren, ne le seznanjen z možnostjo zvišanja ali znižanja vrednosti tuje valute, temveč tudi zmožen oceniti potencialno znatne ekonomske posledice takega pogoja za njegove finančne obveznosti. Ali je bil pravilno poučen o vseh elementih, ki bi lahko vplivali na obseg njegove obveznosti, in je tako lahko ocenil skupne stroške svojega kredita, se presoja ob upoštevanju vseh okoliščin v posamičnem primeru, ki vključujejo oglase in informacije, ki so bile potrošniku posredovane v okviru pogajanj. Sodišče EU je opozorilo tudi na priporočilo Evropskega odbora za sistemska tveganja CERS/2011/11 z dne 21. 9. 2011, da bi morale banke potrošnike obvestiti vsaj o tem, kako bi na obroke za odplačilo posojila vplivala zelo velika depreciacija zakonitega plačilnega sredstva države članice, kjer ima posojilojemalec stalno prebivališče, in povečanje tujih obrestnih mer. Sklenilo je, da bi moral biti torej posojilojemalec jasno obveščen, da prevzema valutno tveganje, ki ga bo ob devalvaciji valute, v kateri prejema dohodke, morda težko nosil, ter da bi morala banka navesti mogoče spremembe menjalnih tečajev in tveganja v zvezi s sklenitvijo posojila v tuji valuti, predvsem če posojilojemalec dohodkov ne prejema v tuji valuti. Pogoj o vračilu kredita v tuji valuti pomeni, da je ob devalvaciji nacionalne valute v primerjavi s tujo valuto, breme tečajnega tveganja naloženo potrošniku. Pri tem je presojo potrebno opraviti glede na trenutek, ko je bila pogodba sklenjena, pri čemer je treba upoštevati vse okoliščine, ki bi jih prodajalec ali ponudnik lahko poznal ob sklenitvi pogodbe in ki bi lahko vplivale na njeno poznejše izvajanje, ker pogodbeni pogoj lahko pomeni neravnotežje med strankami, ki se pokaže šele med izvajanjem pogodbe.

26. Na podlagi takšnega stališča Sodišča EU je tudi Vrhovno sodišče Republike Slovenije pojasnilo pomen pravnega standarda pojasnilne dolžnosti oziroma s tem povezane jasnosti in razumljivosti pogodbenega pogoja o vračilu kredita v frankih. Tozadevno je Vrhovno sodišče Republike Slovenije poudarilo, da pogodbeno pravo temelji na načelu pogodbene svobode in je posameznikom prepuščena odločitev, da bodo vstopili v pogodbeno razmerje in kakšno vsebino mu bodo določili. Načeloma velja, da si je vsak dolžan sam zagotoviti informacije, ki jih potrebuje za oblikovanje poslovne volje. Od tega načela pa je treba odstopiti, kadar stranki nista v enakovrednem informacijskem položaju. Tako imenovana informacijska asimetrija je značilna zlasti za bančno področje, saj banka na tem področju nastopa kot strokovnjak, medtem ko potrošniki praviloma nimajo potrebnih znanj in izkušenj pri sklepanju bančnih poslov. Po drugi strani je

Vrhovno sodišče Republike Slovenije, ko se je opredeljevalo do obveze informiranja potrošnikov, na primer z izdelavo grafičnih prikazov in izračunov, istočasno izreklo, da pretirana skrb za potrošnika ni v skladu s pojmovanjem posameznika kot razumnega, preudarnega, avtonomnega in svobodnega subjekta, ki je sposoben sprejemati odgovorne, ekonomske, življenjske in osebne odločitve, s katerimi oblikuje svoje življenje. Kot lahko človekovo svobodo in dostojanstvo ogroža premajhna skrb zanj, ima lahko enak učinek tudi pretirana skrb. Ravnotežje med enim in drugim v konkretnem primeru izraža mehanizem, ki potrošniku omogoči seznanitev s potrebnimi informacijami, na podlagi katerih bo lahko sprejel odločitev, ki jo samo oceni kot zase najsprejemljivejšo. Lahko se odloči za tveganje in večje pričakovane koristi ali pa za manjše koristi ob manjšem tveganju. Pravo posamezniku ne more ukazovati, kaj je zanj dobro in ga usmerjati k tistemu, kar samo ocenjuje kot koristno oziroma k manjšemu tveganju.¹⁴ Pri tem jasnost in razumljivost pogojev ne more biti odvisna od zainteresiranosti (sodelovanja) potrošnika: pogoji morajo vselej biti jasni in razumljivi v obsegu, ki se zahteva za standard povprečnega potrošnika (torej celo, če bi kreditjemalec že imel višjo raven strokovnega znanja (tako VS RS opr. št. II Ips 137/2018, točka 26)).

27. V času sklenitve kreditne pogodbe (██████████ 2008) je potrošniške kredite urejal ZPotK. Ta je glede kreditne pogodbe v tuji valuti oziroma z valutno klavzulo¹⁵ določal le, da mora pogodba vsebovati navedbo tuje valute in vrsto tečaja, po katerem se izračunava vrednost v domači valuti, ter opozorilo, da se ob spremembi tečaja lahko spremenijo tudi predvideni znesek posameznih plačil (9. alineja 7. člena). Pri tem je nadalje ZPotK veljaven v času sklenitve pogodbe določal splošno obveznost banke, da mora pred sklenitvijo pogodbe seznaniti potrošnika z vsemi pogoji kreditne pogodbe (prvi odstavek 6. člena ZPotK), ki morajo biti sestavljeni v enostavnem in razumljivem jeziku (prvi odstavek 7. člena ZPotK). Urejal je tudi obvezno vsebino oglasov in ponudb (5. člen), ki so morali vsebovati učinkovito obrestno mero ter reprezentativen in razumljiv primer izračuna skupnih stroškov kredita. Poleg tega je bilo obvezno tudi opozorilo, da se učinkovita obrestna mera lahko spremeni, če se spremenijo podatki za njen izračun, sicer se oglaševanje in ponujanje kreditov šteje za zavajajoče in nasprotuje dobrim poslovnim običajem. Takšne elemente je kreditna pogodba tožnika vsebovala (priloga A5).¹⁶

¹⁴ Tako VS RS II Ips 137/2018, točka 28.

¹⁵ Po stališču enotne sodne prakse dogovor o valuti vračila (denimo VS RS II Ips 201/2017, točka 26 in Sodišče EU v zadevi C-186/16 z dne 20. 9. 2017) predstavlja bistveni element kreditne pogodbe v tuji valuti in gre torej za glavni predmet pogodbe, vendar ta okoliščina za presojo v zadevi, glede na širše potrošniško varstvo v R Sloveniji, ni pravnorelevantna, kot obrazloženo.

¹⁶ Kasneje je bil sprejet ZPotK-1 (pričetek veljavnosti 7. 8. 2010), za njim pa ZPotK-2, ki sta pojasnilno dolžnost banke izdatneje uredila. Zdaj veljavni ZPotK-2 predpisuje dolžnost posredovanja predhodnih informacij, ki morajo vsebovati grafični prikaz nihanja referenčne obrestne mere in vrednosti tuje valute v razmerju do evra za zadnjih deset let (7. člen).

28. Kreditna pogodba tožnika je v 12. členu vsebovala izjavo, da se „*kreditojemalec zaveda in potrjuje, da izključno sam v celoti prevzema tečajno tveganje, ki lahko nastopi zaradi nihanja tečaja in/ali nihanja referenčne obrestne mere. Prav tako se kreditojemalec kredita zaveda, da se zaradi morebitnih tržnih razmer, ki so odvisne od razmer na trgih denarja in valut, gibanja obrestnih mer, razmer na trgih kapitala in drugih dejavnikov, izpostavljen valutnem tveganju, tveganju sprememb obrestne mere in ostalim tveganjem*“. Kreditna pogodba tožnika je, torej vsebovala izjavo o tožnikovem prevzemu valutnega tveganja (priloga A5). Tekom postopka navedeno dejstvo med pravnima strankama niti ni bilo sporno (med pravnima strankama je bila nesporna vsebina kreditne pogodbe).
29. Vendar obstoj takšnega pogodbenega določila avtomatično ne pomeni jasnosti in razumljivosti tega pogodbenega pogoja: dolžnost banke glede obstoja valutnega tveganja namreč ni izčrpana že z vključitvijo tovrstne določbe v pogodbo, temveč je ključna presoja, ali je bilo valutno tveganje tožniku v zadostni meri vsebinsko pojasnjeno. Kot je poudarilo Vrhovno sodišče Republike Slovenije, ko je v predmetni pravdni zadevi odločalo o reviziji (zadeva opr. št. II Ips 201/2017), je bistvena posebnost kreditne pogodbe v tuji valuti možnost spremembe mesečne obveznosti za stranko, ki prejema dohodek v domači valuti, ob spremembi menjalnega tečaja. Takšno razmerje predstavlja pomembno odstopanje od običajnega kreditnega razmerja in posledično dodatno tveganje za finančni položaj potrošnika v času trajanja kreditnega razmerja. Ob precejšnji devalvaciji domače valute se namreč kreditna obremenitev kreditojemalca, preračunana v domačo valuto, lahko bistveno poveča. Pri presoji je zato treba upoštevati, da je pri svetovanju in sklenitvi pogodbe banka nastopala kot strokovnjak na bančnem področju, tožnik pa kot laik, ki posebnega predznanja in izkušenj s kreditnimi posli ni imel (kot je to v svoji izpovedbi tudi sam izpovedal). Profesionalna skrbnost banko zavezuje k prizadevanju, da bo potrošnik sprejel odločitev o sklenitvi pogodbe na informirani podlagi, in da ga seznanijo s tveganji, ki so značilna za sklenjeni posel. Informacije bi morale biti tožniku posredovane na način, da bi lahko v celoti razumel ekonomske učinke spremembe tečaja na višino njegovih mesečnih obveznosti, preračunane v domačo valuto. Pri tem ni relevantna le vsebina kreditne pogodbe, temveč tudi morebitne informacije in dodatna pojasnila, ki (ni)so bila tožniku posredovana med pogajanjem, vključno z oglasi. Kljub obstoju izjave o prevzemu valutnega tveganja je zato sodišče, glede

---

Obvezna vsebina kreditne pogodbe v tuji valuti je dopolnjena tako, da mora vsebovati tudi pojasnilo o delovanju mehanizma pretvorbe plačila iz tuje valute v domačo ter povezavo med tem mehanizmom in mehanizmom, določenim z drugimi pogoji o izplačilu kredita, da lahko potrošnik oceni finančne posledice, ki iz tega izhajajo (12. člen). Oglasi morajo vsebovati opozorilo, da morebitno nihanje valutnih tečajev lahko vpliva na znesek kredita, ki ga plača potrošnik, kar mora biti razvidno iz reprezentativnega primera (38. člen). Tudi splošne informacije morajo pri kreditih v tuji valuti vsebovati razlago posledic za potrošnika in reprezentativen primer (39. člen). Seveda pa zahtev ZPotK-1 oziroma ZPotK-2 ni mogoče uporabiti za kreditne pogodbe, ki so bile sklenjene pred njuno uveljavitvijo (41. člen ZPotK-1 in 99. člen ZPotK-2).

na zgoraj obrazloženo, presoјalo, kakšna dejanska vsebinska pojasnila je toženka nudila tožniku pred sklenitvijo kredita v tuji valuti oziroma ali je banka tožniku tveganje kredita v tuji valuti pojasnila celovito, v skladu z zahtevo po profesionalni skrbnosti ter mu razkrila informacije, ki so ji bile znane kot strokovnjakinji na bančnem področju, na način, da so bili pogodbeni pogoji za potrošnika jasni in razumljivi.

30. Tožnik je zaslišan kot stranka izpovedal, da se je zaradi nakupa stanovanja kot komitent [REDACTED] oglasil v poslovalnici v [REDACTED] kjer je uslužbenki povedal, da potrebuje kredit v višini [REDACTED] EUR, hkrati ji je povedal tudi kakšna je višina njegovega osebnega dohodka. Pripravili so mu informativni izračun ter mu ponudili kredit v LIBOR-ju. Osebna svetovalka mu je dejala, da evrskega kredita, glede na osebne dohodke, ne more dobiti za znesek, ki ga potrebuje. Na vprašanje, zakaj misli, da ni mogel dobiti zahtevanega zneska v evrih, je izpovedal, da so imeli višjo maržo v EUR. Ko je sporočil, da bo kredit najel, je banka pripravila kreditno pogodbo, ki jo je podpisal. Na določbo 12. člena pogodbe ni bil posebej pozoren. Ko je dobil informativni izračun kredita, je sicer vprašal osebno svetovalko, kaj pomeni izjava o valutnem tveganju oziroma „CHF“. Svetovalka je dobesedno rekla „to za vas ne pomeni nič. Švicarsko pa evropsko gospodarstvo sta tako tesno povezana, da tukaj ne bo prišlo do nihanj več kot en procent plus, minus“ (list. št. 90 spisa). Drugih pojasnil ni prejel, prav tako mu ob sklepanju kreditne pogodbe ni bil predložen noben letak ali informacijsko gradivo, prejel je le informativni izračun. Ob sklenitvi pogodbe si ni znal predstavljati, da bi lahko prišlo do takšnega nihanja v razmerju EUR-CHF.
31. O tem, kakšno je bilo ravnanje toženke v podobnih primerih so izpovedale tudi priče [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] in [REDACTED] ki so v časovnem obdobju 2005-2008 najemale kredite pri toženki. Priča [REDACTED] ki je marca 2005 najel kredit pri toženki v isti poslovalnici kot tožnik, je izpovedal, da ni bil poučen o nobenih valutnih tveganjih. Takrat je bila v Sloveniji denarna enota tolar in na banki mu je bilo rečeno, da je zanj najbolj ugoden kredit v švicarskih frankih. Ni bil opozorjen, da nima dohodkov v švicarskih frankih, prav tako ni prejel nobenih drugih opozoril ali simulacij. Razgovora o tečajnem tveganju ni bilo; izrecno je bil dan poudarek temu, da ima pri švicarskih frankih nižji obrok, in da se bolj splača vzeti ta kredit. Na podlagi takšnih priporočil se je zato odločil za najem kredita v CHF. Na vprašanje, ali se je zavedal, da sprejema določen riziko z najemom kredita, je pojasnil, da z najemom vsakega kredita več, da ga boš nekaj preplačal, vendar ni pričakoval, da bo plačeval dvojni kredit. Takšnih tveganj, ki so po njegovem mnenju absurd, se ni zavedal.
32. Podobno je izpovedala tudi priča [REDACTED] ki je bila do [REDACTED] pri [REDACTED] Kredit je najela leta [REDACTED] in sicer se je o kreditu pogovarjala z referentko v [REDACTED] kjer so bili v glavnem specializirani za stanovanjske

kredite. Za kredite sicer ni bila posebej izobražena, prav tako ni poznala tveganj. Referentki je povedala, da potrebuje kredit v evrih in ta ji je dejala, da za kredit v evrih ni sposobna, da pa trenutno tržijo kredit v CHF, pri katerem je po krajšem preračunavanju rekla, da je za ta kredit priča sposobna. Prav tako ji je svetovala, naj najame ta kredit, ker je obrestna mera nižja, nižji pa je tudi obrok. Na vprašanje, ali je razumela kaj pomeni valutno razmerje in tveganje valutnega razmerja med takratnim slovenskim tolarjem in švicarskih frankom, je izpovedala, da je razumela toliko kolikor ji je bilo povedano, to je da se nima ničesar bati, saj je švicarski frank stabilna valuta. Na banki so ji pojasnili, da če bo obroke redno plačevala, se nima ničesar bati. Nihče ji pa ni povedal, da lahko to pomeni tveganje, da se dvigne glavnica v domači valuti, in da obrokov morda ne boš mogel odplačati. Zaupala je banki, ker je to bila njena banka. Ni bila opozorjena na to, da dohodkov nima v švicarskih frankih, in da bi to lahko povzročilo določeno tveganje. Pogovarjali so se, kaj bi se naj s tečajem švicarskega franka dogajalo v bodoče in referentka ji je dejala, da so možna mala nihanja gor pa dol. Tudi notar ji je dejal, da se ji nima kaj zgoditi, če bo redno plačevala obroke. Kakšni so bili tečaji švicarskega franka za nazaj priča ni vedela, zaupala je banki, ki je trdila, da je to stabilna valuta.

33. Kredit v CHF za rešitev stanovanjskega problema je najela tudi priča [REDACTED]. [REDACTED] izpovedala je, da so ji pri toženki, gospa [REDACTED] ponudili kredit v CHF, saj bi lahko v EUR dobila samo [REDACTED] EUR. Takrat ni prejela nobenih izračunov, so pa ji povedali, da lahko CHF niha malo gor, malo dol, in da je to to. Za kredit v CHF, ki ga je sklenila [REDACTED] 2008, je dobila takratnih [REDACTED] EUR v protivrednosti, za kar je lahko kupila stanovanje. Grafov o gibanju tečaja CHF ni prejela, tudi sicer ni vedela, kaj se dogaja s temi krediti. Povedali so, da bo lahko šlo malo gor, malo dol, to je bilo tudi zapisano v pogodbi, ampak nihče ji ni povedal, da bo nihanje takšno, da bo toliko plačala banki. Kredit v CHF so ji ponudili v banki.
34. O tem, da pred sklenitvijo kreditne pogodbe opozorila o tečajnem tveganju ni bilo, da niso bile izročene morebitne pisne primerjave ali izračuni višine kredita in mesečne anuitete ob spremembah tečaja CHF navzgor in navzdol za daljše obdobje, razen tega da so nekaj omenjali pri notarju, izhaja tudi iz pisne izjave priče [REDACTED] (spis, list. št. 367; dokazni predlog z neposrednim zaslišanjem priče [REDACTED] je tožeča stranka umaknila s pripravljeno vlogo z dne [REDACTED] vendar je vztrajala pri pisni izjavi priče (spis, list. št. 587)).
35. Sodišče sledi izpovedbi tožnika, ki je izpovedoval prepričljivo, prav tako so njegovo izpovedbo potrdile preostale zaslišane priče, ki so najemale istovrstne kredite (razen priče [REDACTED] ki je edini kreditno pogodbo sklenil pri vodji poslovalnice [REDACTED] in ki so se s temi krediti in načinom njihovega sklepanja pri toženki same neposredno seznanile. Njihove izpovedbe so

medsebojno skladne, ujemajoče in prepričljive, priče in tožnik pa se medsebojno osebno ne poznajo, zato sodišče, kljub temu, da gre za osebe, ki so v podobnem položaju kot tožnik (najele so kredit v CHF), ni podvomilo v verodostojnost njihovih skladnih izpovedb o tem, da posameznih izrecnih pojasnil s strani banke ni bilo. Na podlagi takšnih izpovedb sodišče zaključuje, da je toženka tožniku pri sklepanju kreditne pogodbe dala splošna navodila povezana s kreditiranjem, medtem ko mu je v zvezi s tečajnim tveganjem pojasnila zgolj, da je švicarsko gospodarstvo stabilno in da lahko pride do nihanja tečaja cca 1% ali 2%, ker gre za stabilno valuto. Drugih natančnejših pojasnil nanašajočih se na gibanje tečaja oziroma zajemajočih pojasnilo o tem, da lahko tečajne spremembe valutnega para EUR/CHF vodijo do bistvenih sprememb višine mesečne anuitete in s tem večjo skupno oceno stroškov kredita, kot bi jo bil tožnik pripravljen sprejeti, tožnik ni prejel. Pri tem je podrobnejša navodila od tožnika in ostalih prič, glede na njegovo pisno izpovedbo, očitno prejela priča [REDACTED] ki mu je toženka na njegovo zahtevo pokazala zgodovinske grafe gibanja tečaja (spis, list. št. 371-372), kar indicira, da je bil obseg pojasnilne dolžnosti banke v določeni meri vezan tudi na zahteve potrošnika, kar po stališču sodne prakse Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, ni dovoljeno.¹⁷ Navsezadnje pa predložitev zgodovinskih grafov valutnega para CHF-EUR po presoji sodišča avtomatično ne izkazuje obstoja celovitih in popolnih pojasnil potrošniku v času sklepanja kreditne pogodbe.

36. Priče toženke tega zaključka po presoji sodišča niso uspele izpodbiti oziroma na podlagi njihovih izpovedb po presoji sodišča ni mogoče prepričljivo zaključiti, da je toženka tožniku nudila ustrezna pojasnila v zvezi s kreditom v tuji valuti na način, da bi tožnik lahko sprejel informirano odločitev. Tako je priča [REDACTED] sicer izpovedala, da so imeli določena interna navodila v zvezi s sklepanjem kredita, vendar je istočasno iz njene izpovedbe razbrati, da so takšna navodila bila generalne narave, v katerih so bili opisani vsi tipi produktov, na kak način se pripravi informativni izračun, kakšna je potrebna dokumentacija in podobno, medtem ko je bilo v zvezi s kreditom v CHF zapisano le, da se kredit odplačuje v CHF ter tehnične zadeve, vsebinskih navodil za samo prodajo pa ni bilo. Na podlagi takšnih navodil, če bi sodišče izhajalo iz predpostavke, da so se jih vsi bančni referenti držali, izhaja, da je bil potrošnik obveščen o splošnih značilnosti kredita v CHF, medtem ko obstoj in upoštevanje navedenih navodil ne pomeni, da je potrošnik v celoti razumel ekonomske učinke spremembe tečaja na obseg njegovih obveznosti oziroma da je v celoti razumel mehanizem delovanja kredita v tuji valuti.
37. Samo dejstvo, da je bil tožnik obveščen o tem, da je njegova vsakokratna obveznost odvisna od gibanja tečaja CHF in LIBOR-ja, kot prav tako izhaja iz izpovedbe priče [REDACTED] enako pa je izpovedala tudi priča [REDACTED]

---

¹⁷ VSRS opr. št. II Ips 137/2018, točka 26.

po presoji sodišča, brez dodatnih podrobnejših pojasnil o načinu delovanja navedenega mehanizma, ne omogoča zaključka o popolni izpolnitvi pojasnilne dolžnosti na način in v obsegu, kot sta ga začrtala Sodišče EU in Vrhovno sodišče Republike Slovenije v svoji sodni praksi. Tudi na podlagi navedenih izpovedb prič sodišče tako zaključuje, da je bil tožnik obveščen o splošnem tveganju možnosti nihanja tečaja CHF, medtem ko prejema podrobnejših in natančnih opozoril v tem oziru toženka ni uspela izkazati. Navedenemu zaključku sodišča pritrjuje tudi dokument „Prva pomoč“ za finančne svetovalce v bančnih enotah pri prodaji stanovanjskih kreditov z valutno klavzulo CHF LIBOR in EURIBOR (priloga B15), iz katerega prav tako izhaja, da je banka sicer imela določena interna navodila za finančne svetovalce v bančnih enotah, vendar so bila ta bolj splošne narave (niso vsebovala podrobnejših navodil povezanih z mehanizmom delovanja tuje valute, priloga B15). Enako sodišče zaključuje v zvezi z izpovedbo priče – notarke [REDACTED] iz katere izhaja, da strank posebej pri notarju o obstoju valutnega tveganja niso obveščali, temveč se je pogodba samo prebrala, stranke so bile opozorjene o tem, kaj pomeni vknjižba hipoteke, poudarila se je višina obresti, zapadlost in tudi to, kar se vpisuje v zemljiško knjigo. Pogodba pri notarju se je preverjala zgolj zato, da so bile stranke seznanjene, da je identična vsebina podpisana v notarskem zapisu, da se ni nič spreminjalo ter da je stroga obličnost predpisana zaradi sporazuma, zaradi vknjižbe hipoteke.

38. Dokazni predlog po zaslišanju prič [REDACTED] je tožnik umaknil dne [REDACTED] spis, list. št. 364).
39. Zaslišanje prič [REDACTED] [REDACTED] je tožnik predlagal šele v pripravljalni vlogi z dne [REDACTED] 2019 (in nato ponovno v vlogi z dne [REDACTED] 2020), s tem v zvezi pa je priložil tudi pisne izjave prič. Na naroku za glavno obravnavo z dne [REDACTED] 2019 je sodišče pravnim strankam, glede na odločitev Vrhovnega sodišča Republike Slovenije v predmetni zadevi, dodelilo 15 dnevni rok za navajanje novih dejstev in dokazov. Zaslišanja prič predlaganih dne [REDACTED] 2019 tožnik v tako postavljenem roku ni predlagal, zato je s tem dokaznim predlogom prekludiran. Prav tako v pripravljalni vlogi z dne [REDACTED] 2019 tožnik ni pojasnil, zakaj zaslišanja teh prič ni predlagal pravočasno, kar pomeni, da ni navedel okoliščin, ki bi takšen pozen dokazni predlog utemeljevale. Zaradi prekluzije je zato sodišče te dokazne predloge zavrnilo. Ker je tožnik uveljavljal procesne kršitve, sodišče dodaja še, da četudi bi sodišče dokazni predlog po zaslišanju navedenih prič dopustilo, njihovo zaslišanje, glede na to, da tožnik zatrjuje, da bi navedene priče vedele izpovedati o poslovni praksi toženke s potrošniki v situacijah podobnih tožnikovi, izvedba teh dokazov (zaslišanje prič) ne bi v ničemer vplivala na odločitev v predmetni pravdni zadevi,

kajti iz izpovedb prič, ki so bile o tem že zaslišane in kot izhaja iz zgoraj obrazloženega, je po presoji sodišča prepričljivo izkazana poslovna praksa toženke pri sklepanju kreditov v tuji valuti, kakor tudi okoliščina, da toženka pojasnilne dolžnosti ni ustrezno in popolno izpolnila.

40. Enako velja v zvezi s predlogom za zaslišanje prič [REDACTED] in [REDACTED] [REDACTED]. Tožnik ni pojasnil, zakaj zaslišanje teh prič ni predlagal prej (zaslišanje je bilo predlagano šele dne [REDACTED] 2019), v okviru pripravljalne vloge z dne [REDACTED] 2020 (vložena [REDACTED] 2020) pa je nato ta dokazni predlog umaknil (spis, list. št. 687), zato ga sodišče ni izvedlo.
41. Po presoji sodišča toženka ni uspela z zadostno stopnjo materialne resnice (stopnjo prepričanja) izkazati, da je tožniku zagotovila vse informacije potrebne za sprejetje poučene in preudarne odločitve za sklenitev kreditne pogodbe. Dokazno breme glede navedenega je bilo na toženki. Po presoji sodišča so bila tožniku dana le splošna pojasnila, da sta valuta CHF in EUR enakovredna, in da lahko pride do manjših nihanj (1%, 2%), medtem ko v postopku ni izkazano, da bi toženka tožniku pregledno pojasnila konkretno delovanje mehanizma (kredita v tuji valuti), tako da bi lahko tožnik kot potrošnik na podlagi natančnih in razumljivih meril presodil, kakšne so ekonomske posledice na njegove finančne obveznosti (ekonomski položaj), ki iz najema takšne kreditne pogodbe izhajajo. Da se je potrošnike v evropskem prostoru zaradi tveganj povezanih s krediti v tuji valuti izrecno opozarjalo na navedene nevarnosti je mogoče ugotoviti tudi na podlagi novice – članka Avstrijskih nadzornih organov o izdaji zloženke za najemnike kreditov te vrste (priloga A46, zloženka sama v spis ni bila predložena, članek pa je bil objavljen pred sklenitvijo kreditne pogodbe (2006)). Toženka prav tako ni izkazala, da je kot finančna ustanova tožniku posredovala vsaj informacije o tem, kako bi na obroke za odplačilo posojila vplivala zelo velika deprecijacija zakonitega plačilnega sredstva države članice, v kateri je imel tožnik stalno prebivališče. Tožnik po oceni sodišča ni bil obveščen o vseh elementih, ki bi lahko vplivali na obseg njegove obveznosti in na podlagi katerih bi lahko kot običajno obveščen in razumno pozoren potrošnik presodil predvsem skupne stroške svojega kredita oziroma na podlagi splošnih pojasnil, ki so mu bila dana, upoštevajoč pri tem, da gre za tipske pogodbe, ki so bile vnaprej pripravljene s strani toženke, ni v celoti razumel ekonomskih učinkov spremembe tečaja na obseg njegovih obveznosti. Ne glede na to, da tudi pretirana skrb za kreditojemalca ni v njegovo korist, saj se mora na koncu, kot razumen, preudaren in svoboden subjekt, vendarle sam odločiti, kateri kredit mu najbolj ustreza, je na drugi strani nastopala toženka kot strokovnjakinja na bančnem področju, zato jo je zavezovala višja stopnja skrbnosti (skrbnost dobrega strokovnjaka, drugi odstavek 6. člena

OZ), kar po oceni sodišča še toliko bolj velja v primerih sklepanja pogodb s potrošnikom, ki večjih izkušenj s sklepanjem kredita nima in ki kot laik (in komitent) finančni ustanovi zaupa, s čimer zaupa tudi njenim zagotovitvilo o varnosti in ustreznosti določenega kredita.

42. Toženka je sicer zatrjevala, da je tudi v zloženki „odmerite si svoj dom“ (priloga B3) kreditojemalce opozarjala na tveganja pri deviznih kreditih (zloženka vsebuje opozorilo, da je pri deviznem kreditu protivrednost anuitete odvisna od gibanja tečaja švicarskega franka v primerjavi z domačo valuto ter gibanja referenčne obrestne mere LIBOR za CHF, priloga B3), vendar v konkretnem primeru ni zatrjevala, da je tožniku navedeno brošuro izročila, poleg tega pa je tožnik v svoji izvedbi prepričljivo izpovedal, da navedene brošure nikoli ni prejel, enako so izpovedale tudi pričel [REDACTED] in [REDACTED]. Njihove skladne izpovedbe sodišče v celoti povzema in zaključuje, da toženka ni izkazala, da bi tožnik takšen reklamni material prejel. Tudi če bi se sodišče postavilo na stališče, da je tožnik takšen reklamni material prejel, navedena brošura predstavlja indic v smeri pojasnilne dolžnosti (enako kot 12. člen kreditne pogodbe tožnika), ki pa z zadostno stopnjo prepričanja ne izkazuje, da je bila pojasnila dolžnost izpolnjena po vsebini, v skladu s smernicami Sodišča EU in Vrhovnega sodišča Republike Slovenije (predstavljena realna tveganja deviznega kredita, na podlagi katerih je tožnik mogel sprejeti racionalno in preudarno informirano odločitev).
43. Po presoji sodišča je tako pogodbenim pogojem kreditne pogodbe tožnika v delu, v katerem so ti zadevali vezanost kredita na tujo valuto primanjkovalo preglednosti oziroma ti pogodbeni pogoji niso bili jasni in razumljivi. Vendar slednje vodi do ničnostne sankcije le v primeru, če je istočasno podana tudi nepoštenost, torej če je banka hkrati ravnala v slabi veri in je ob sklepanju pogodbe med pravicami in obveznostmi pogodbenih strank obstajalo znatno neravnotežje.¹⁸ Čeprav lahko v določeni meri pomanjkanje preglednosti pogodbenega pogoja nakazuje na njegovo nedovoljenost, mora sodišče končni zaključek o nedovoljenosti pogodbenega pogoja opraviti glede na vsebino zadevnega pogodbenega pogoja, okoliščinami podanimi v času sklepanja pogodbe ter v skladu s smernicami podanimi s strani Sodišča EU.

Presoja dobre vere in obstoja znatnega neravnotežja

¹⁸ Kar je potrdilo tudi Vrhovno sodišče Republike Slovenije v najnovejši sodni praksi opr. št. II Ips 32/2019, točka 18 obrazložitve. Posredno ali neposredno je to stališče razvidno tudi iz več odločb Sodišča EU, iz katerih izhaja, da pomanjkanje preglednosti samostojno še ne pomeni nedovoljenosti pogodbenega pogoja, temveč je potrebno njegovo nedovoljenost presoditi še na podlagi meril iz prvega odstavka člena 3 Direktive, zato so lahko tudi pogodbeni pogoji, ki so pregledni, nedovoljeni v smislu člena 3 zaradi svoje neuravnotežene vsebine. Prim. zadeve C-421/14, Banco Primus, točka 64 in 67, zadeva C-119/17 Lupean in Lupean, točke 22-31 in zadeva C-118/17 Dunai, točka 49.

44. Dejstvo je, da so posledice uresničitve valutnega in obrestnega tveganja za potrošnika praviloma hujše kot za banko, saj je kredit za potrošnika običajno že sam po sebi občutno finančno breme, medtem ko posamičen potrošniški kredit na poslovanje banke nima posebnega vpliva.
45. Iz trditvene podlage tožnika izhaja očitek toženki, da pri sklepanju pogodbe toženka ni „igrala z odprtimi kartami“ in potrošniku ni razkrila mogočih sprememb menjalnih tečajev in tveganj v zvezi s sklenitvijo posojila v tuji valuti, pri tem pa je za takšna znatna tveganja, ki se bodo na dolgi rok uresničila kot strokovna institucija vedela ter je tako ravnala v slabi veri.
46. Presoja dobre vere toženke je sodišče opravilo na trenutek sklenitve pogodbe, saj je skladno, s sodno prakso Sodišča EU, prvi odstavek člena 3 Direktive 93/13, potrebno razlagati na način, da se presoja nepoštenosti pogodbenega pogoja opravi glede na trenutek, ko je bila pogodba sklenjena, pri čemer je treba upoštevati vse okoliščine, ki bi jih banka kot strokovnjakinja na bančnem področju lahko poznala v navedenem trenutku in ki bi lahko vplivale na poznejše izvajanje navedene pogodbe.
47. Ker presoja dobre/slabe vere toženke po presoji sodišča delno nujno zahteva tudi ekonomsko poznavanje okoliščin, ki so obstajale v času sklenitve pogodbe, s katerim sodišče ne razpolaga v zadostni meri, je sodišče v postopek pritegnilo izvedenca ekonomske stroke, in sicer [REDACTED]. Izvedenec je svoje izvedensko mnenje izdelal strokovno obrazloženo, utemeljeno in skladno s pravili znanosti in stroke, zato sodišče ni našlo razlogov, da bi podvomilo v njegovo verodostojnost in strokovnost. Toženka je izvedensko mnenje povzemala, medtem ko je tožnik predlagal dopolnitev izvedenskega mnenja, čemur sodišče ni sledilo, saj je tožnik dopolnitev izvedenskega mnenja zahteval v zvezi s pripombami, ki se nanašajo na pravno presajo sodišča (tako je denimo tožnik predlagal, da bi izvedensko mnenje moralo upoštevati, da že sorazmerno majhna in počasna le nekaj odstotna apreciacija švicarskega franka lahko skozi obdobje več let pripelje do negativnih učinkov za potrošnika: predlog za dopolnitev v tem oziru je neutemeljen, saj navedena okoliščina spada v okvir presoje sodišča (in ne izvedenca), izvedensko mnenje namreč pojasnjuje sodišču gibanje tečaja v preteklosti) ali v zvezi z določenimi zgodovinski dogodki in strokovnimi članki oziroma izseki iz teh strokovnih člankov („No one saw this coming“, Understanding Financial Crisis Through Accounting Models, avtorja Dirk J. Bezemerja in besedila ter informacij glavnega ekonomista Banke za mednarodne poravnave v Baslu (William White), trditve o zgodbi avstralskih kmetov in podjetnikov po letu 1981), pri tem pa po presoji sodišča, glede na jasno in nedvoumno stališče sodnega izvedenca preobrata v uspešnosti dokazovanja ni bilo mogoče razumno pričakovati. Iz izvedenskega mnenja namreč jasno izhaja stališče izvedenca o neobstoju slabe vere bank, opredelitev izvedenca do različnih raziskav

in strokovnih člankov pa po presoji sodišča ni potrebna, saj glede na vse obrazloženo in ob upoštevanju izvedenih dokazov, ne bi mogla vplivati na odločitev sodišča, dopolnitev tudi ne bi bila skladna z načelom ekonomičnosti pravnega postopka.

48. Kot prepozen je sodišče v smeri dokazovanja obstoja slabe vere toženke zavrnilo tudi dokazni predlog po vpogledu v članek Thomasa J. Jordana iz leta 2004, ki ga je tožnik predložil na naroku [redacted] 2020, saj bi tožnik po presoji sodišča navedeni dokazni predlog lahko podal pravočasno (članek izvira iz leta 2004), pri tem pa po presoji sodišča tožnik z obrazložitvijo, „da je dokaz relativno težko dostopen, je dostopen praviloma samo strokovni javnosti“, ni uspel izkazati, da navedenega dokaza brez svoje krivde ni mogel predložiti pravočasno.
49. Glede na to, da se tožnik v postopku sklicuje na več različnih stališč pravnih teoretikov, sodišče dodaja še, da gre tozadevno za osebna akademska stališča različnih raziskovalcev ekonomske stroke, ki, čeprav se na določeni rok izkažejo za pravilna, avtomatično ne morejo pomeniti vednosti banke o obstoju tveganj.
50. Iz izvedenskega mnenja izhaja, da je CHF valuta varnega zavetja. Za takšne valute je značilno, da lahko v času večjih gospodarskih pretresov (finančnih ali realnih kriz) zaradi bega iz valut v krizi ogroženih gospodarstev močno aprecirajo. Zato je dinamika tečaja franka podvržena tako običajnim tveganjem kot tudi tveganjem, ki so specifična za valute varnega zavetja. Gre za neznana tveganja, ki jih praktično ni mogoče napovedati. V analiziranem obdobju so bile spremembe tečaja franka zaradi običajnih tveganj opazno manjša od obrestne razlike med krediti v frankih in ustreznimi krediti v evrih. Levji delež spremembe tečaja franka po 2008 je bil posledica realizacije specifičnih tveganj valute varnega zavetja; prišlo je namreč do štirih dogodkov: do izbruha finančne krize (2009), do kolapsa evro sistema (2010), do zamrznitve tečaja franka (2011) in do odmrznitve tečaja franka (2015). Banke, ki so dajale kredite v frankih ali z devizno klavzulo niso imele neposrednih diferencialnih koristi ali škod od kreditov v frankih zaradi povečanja tečaja franka.¹⁹ Posredno pa so s ponudbo kreditov v tujem denarju povečale svojo konkurenčno prednost – tržni delež pred tistimi bankami, ki takšnih niso mogle ponuditi. Zaradi velikega porasta tečaja franka po 2008 so pri kreditih odobrenih v švicarskih frankih ali z ustrezno devizno klavzulo gospodinjstva utrpela v evrih veliko povečanje razdolžnine (odplačane glavnice) in obresti. Od podpisa analizirane pogodbe do konca 2018 je tečaj franka porasel skoraj za 40%. Zaradi takšnega povečanja se je v evrih razdolžnina pri analizirani

19 Da banke neposredne koristi iz tečajnih razlik zaradi zaprte devizne pozicije niso imele izhaja tudi iz zapisnika o zaslišanju priče [redacted] Oddelka za nadzor bančnega poslovanja pri Banki Slovenije (priloga A51). Tega je tožnik priložil šele z vlogo z dne [redacted] 2019, vendar z njim ni prekludiran, saj ga pred tem (narok za glavno obravnavo v zadevi opr. št. III P 135/2018 iz katere izvira zapisnik o zaslišanju prič, e se je vršil 16. 1. 2019), ni mogel predložiti.

pogodbi do konca 2018 povečala za 30,6%, plačane obresti pa za 21,3%. Nihanj vrednosti tečaja ni mogoče zadovoljivo pojasniti, kaj šele napovedovati, ne na osnovi tržnih informacij ne na osnovi modelov. V času obstoja evra (od 1999 dalje) tudi ni bilo nobenega trenda naraščanja vrednosti franka proti evru. Zaradi razlik v obrestnih merah bi se sicer lahko pričakovalo, da bo frank povečal vrednost (apreciiral) proti evru, vendar v času sklenitve pogodbe ni bilo jasno niti ali se bo povečanje vrednosti sploh začelo v bližnjih prihodnosti, še manj pa, kdaj naj bi se apreciacija začela, niti kako intenzivna naj bi bila. Pri tem je izvedenec poudaril, da so bile spremembe tečaja CHF, ki bi se lahko pričakovale na osnovi razlik v obrestnih merah minorne v primerjavi z dejanskimi spremembami, do katerih je prišlo po letu 2008. Prišlo je namreč do sprememb tečaja, ki jih povzročijo premiki-šoki na trgih ali intervencije ekonomske politike in ne odstopanja ekonomskih osnov, ki jih kažejo razlike v obrestnih merah. Spremembe tečaja zaradi finančne krize ali intervencije ekonomske politike so v načelu nenapovedljive. Levji delež spremembe tečaja franka po 2008 pa je bil ravno takšne narave.

51. Na vprašanje, o katerih okoliščinah je lahko banka kot strokovna institucija, ob upoštevanju kriterija strokovnjaka na področju kreditov, vedela oziroma bi morala vedeti, je izvedenec pojasnil, da je banka vedela, da se njene podjetniške stranke varujejo pred spremembami tečaja s terminkim tečajem ali s strukturo svojih nabav in prodaj. Ker je vedela, da so obrestne mere na kredite v CHF nižje kot na kredite v evrih, je prav tako pričakovala, da so terminski tečaji CHF višji od trenutnega tečaja. Lahko bi tudi vedela, da je terminski tečaj zelo nezanesljiv za napovedovanje dejanskega tečaja. Banka je po oceni izvedenca morala vedeti, da so zavarovanja pred nihanji tečaja, ki jih uporabljajo podjetja, predraga za gospodinjstva. Zato je banka morala tudi vedeti, da je zadolževanje gospodinjstev v valuti, ki je različna od valute njihovih prejemkov tvegano, še zlasti dolgoročno. Banka je tudi vedela, da so zanjo potencialne koristi (pa tudi škode) zaradi nihanja tečaja majhne. Zaradi supervizijskih zahtev (zahtev centralne banke) je namreč banka imela, ali odprto pozicijo v CHF (enak obseg obveznosti in terjatev v švicarskih frankih) ali pa je zaradi odprtosti pozicije „porabila“ veliko kapitala. V prvem primeru izkoriščanje tečajnih sprememb ni možno, v drugem primeru pa je za banko zelo drago. Banka bi morala vedeti, še zlasti, ker je na to opozarjala banka Slovenije, da lahko pride do večjega nihanja tečaja CHF, vendar so njena tovrstna pričakovanja lahko slonela le na vedenju o razliki v obrestnih merah (med kreditom v frankih in kreditom v evrih), torej o morebitnih odstopanjih ekonomskih osnov. Banka je torej lahko pričakovala apreciacijo franka proti evru za okoli dva, tri odstotke (kot je bila razlika v obrestnih merah), nikakor pa ni

mogla pričakovati (ne banka, ne Banka Slovenije) ogromne (preko 40%) apreciacije, ki jo je povzročila realizacija neznanih tveganj, torej finančna kriza, pomanjkljivosti evrskega sistema (beg iz evra) ter intervencije švicarske nacionalne banke.

52. Izvedenec je nadalje podal mnenje, da se je, glede na zgodovinsko 35 letno obdobje pred letom 2005, ko so se v Sloveniji pojavili prvi potrošniki krediti v CHF, stranka, ki je najemala kredit v frankih na začetku 2005, na podlagi dostopnih podatkov takrat lahko prepričala, da se tečaj franka praktično že deset let ne spreminja, saj je bil tečaj v prvem četrtletju 2005 enako kot pred desetimi leti. Ker je bilo obdobje od začetka 2005 do konca 2007 gospodarsko zelo ugodno, čas velikega optimizma, se je do konca 2007 opazno povečevalo zadolževanje v frankih in investiranje drugih valut, zato je do konca 2007 frank izgubljal na vrednosti. Stranka, ki je najemala kredit v frankih konec leta 2007, se je v času najemanja kredita, tako lahko na historičnih podatkih prepričala, da je tečaj franka že 14 let praktično enak ali malenkost višji od tistega v času najemanja kredita. Tudi realni tečaj franka, ki po zgodovinskih podatkih kar 23 let (v primeru najetja kredita 2005) oziroma 26 let (v primeru najetja kredita v zadnji četrtini 2007) ni opazno apreciral, saj je bil realni tečaj v zadnjem četrtletju 1982 enak ustreznemu tečaju na začetku 2005, kaže na to, da se na osnovi dolgoročnega gibanja tečaja franka ni moglo pričakovati ekstremno hitro apreciacijo tečaja franka po 2007, še manj pa tisto po 15. januarju 2015, saj jo je sprožila finančna kriza, poganjala pa tudi kriza evro sistema, ena in druga pa sta bili za najbolj strokovne institucije povsem nepričakovani (niti Evropska Komisija še konec leta 2008 tega ni pričakovala). Glede na prevladujoče stališče osrednjega dela stroke, tako v bankah in centralnih bankah, niso mogli pričakovati, da bi v doglednem času sploh prišlo do finančnega kolapsa v razvitih zahodnih gospodarstvih, kaj šele do krize evrosistema ali celo radikalnih intervencij centralne banke v Švici, torej do realizacije tveganj apreciacije, še manj pa bi zato v bankah lahko kakorkoli razmišljali/vedeli o timingu takšne realizacije tveganj. To velja toliko bolj, ker se je po 1985 začel v zahodnem svetu opazen proces zmanjševanja cikličnosti gospodarstev („great moderation process“), ki je še dodatno okrepil prevladujoče mnenje osrednjega dela makroekonomistov, da so problemi z makroekonomsko stabilnostjo trajno rešeni.
53. Na vprašanje ali je glede na pretekla gibanja tečaja pred marcem 2008 bilo mogoče v času sklenitve kreditne pogodbe marca 2008 pričakovati apreciacijo CHF proti EUR, je sodni izvedenec ponovno pojasnil, da je bila marca 2008 verjetnost apreciacije franka hevristično rečeno, malo večja od verjetnosti depreciacije. Na takšno možnost sta kazali razlika v obrestnih merah ter razlike v produktivnosti med Švico in evro območjem. V daljšem obdobju do 2008 so bile tudi sicer spremembe tečaja franka majhne (manjše od razlik v obrestnih merah), vendar v povprečju pozitivne. V obdobju od prvega četrtletja 1990 do četrtega

četrtertletja 2008 je tako tečaj franka proti evru porasel za okoli 12,9%, torej povprečno za 0,7% na leto. Razlika v referenčnih obrestnih merah je bila okoli 2%. Če zanemarimo omenjeno majhno sistematično apreciacijo (franka glede na evro), ki se je na začetku 2008 lahko pričakovala v gospodarstvu (slovenskem, evrskem ali svetovnem), na začetku 2008 ni bilo nobenih znakov ali dostopnih informacij, ki bi dovolj verodostojno kazali, da bi lahko prišlo do drastične apreciacije (preko 40%) franka proti evru, do katere je dejansko prišlo v naslednjih treh letih. Modelsko napovedovanje gibanja tečaja se je v času sklenitve kreditne pogodbe v teoretičnih razpravah ocenjevalo kot nezadovoljivo. Eksplicitnih napovedi bodoče apreciacije CHF proti EUR ni bilo. Napovedovanje tečaja valut varnega zaveta je še bolj problematično, zato je že v načelu težko pričakovati, da bi na začetku 2008 kakršnakoli napoved tečaja franka lahko obravnavali kot zanesljivo (razen napovedi omejen na obrestne mere in/ali produktivnost).

54. V zvezi s prispevkom Thomasa J. Jordana, na katerega se sklicuje tožnik v zvezi z okoliščino, da bi toženka morala vedeti, da bo prišlo do nihanja CHF, sodišče ugotavlja, da je bil ta prispevek pisan v letu 2009, medtem ko je tožnik kreditno pogodbo sklenil marca 2008, kar pomeni, da navedeni prispevek za presojo okoliščin v zvezi s kreditno pogodbo tožnika ne more biti relevanten. Enako velja za vsebino UBS Investment Strategy Guide (objavljena dne 26. 5. 2008), torej cca 2 meseca po sklenitvi kreditne pogodbe s strani tožnika. Tudi raziskava Carlosa Lenza in Marcela Savioza iz švicarske centralne banke je bila objavljena 16. 1. 2009 (leto in pol po sklenitvi konkretne pogodbe), zato za presojo ne more biti relevantna. Nasprotno pa je bilo Mesečno poročilo družbe UBS Wealth Management objavljeno nekaj dni pred sklenitvijo tožnikove kreditne pogodbe (4. 3. 2008), vendar iz njegove vsebine (kot je razbrati iz njenega povzetka v Ekspertnem mnenju ekonomske stroke, ki ga je pripravil [redacted]) (priloga A48, tožnik te raziskave kot dokaz neposredno ni priložil) izhajajo splošna opozorila v zvezi s tveganji povezanimi z menjalnimi tečaji ter opozorila, da je napovedovanje deviznih tečajev izjemno zahtevno, saj je odvisno od številnih dejavnikov. Na podlagi takšne raziskave (pod dodatnim pogojem, da bi bila toženka s takšno raziskavo seznanjena) zaključek o slabi veri toženke po presoji sodišča ne more biti prepričljiv.
55. Enako velja za raziskavo avtorjev Lenz C, Savioz M, Monterary determinants of the Swiss franc, december 2009, ki jo je tožnik v predmetnem postopku priložil kot dokaz (priloga A32), kakor tudi glede ostalih prispevkov, na katere se je skliceval, vendar jih v spis ni predložil (Ronaldo A, Söderlind P, Safe Haven Currencies, september 2007; Reynard S., What Drives the Swiss Franc, 2008; UBS, Currencies: a delicate imbalance, UBS research focus, marec 2008; Grisse C., Nitschka T., On financial risk and the safe haven characteristics of Swiss franc exchange rates, april 2013, spis list. št. 40, 41), pri čemer so bili nekateri izmed teh prispevkov objavljeni še po sklenitvi obravnave kreditne pogodbe (kar priznava

tudi tožnik, spis list. št. 41), zato za presojo ne morejo biti relevantni. Do ostalih prispevkov, ki jih tožnik v dokaz ni priložil, se sodišče ni moglo opredeliti, saj (ob tem, da so ti prispevki v jeziku, ki ni v uradni rabi sodišča) ne gre za splošno znana dejstva, ki bi jih sodišče moralo poznati (dejstvo, da so prispevki javno objavljeni, kot to zatrjuje tožnik, ne pomeni, da gre za splošno znano dejstvo in tožnika ne odvezuje dolžnosti, da takšne prispevke predloži kot dokaz (trditveno in dokazno breme v pravnem postopku)).

56. V zvezi s poročili Banke Slovenije o finančni stabilnosti iz let 2005, 2006, 2007 in dopisi Banke Slovenije (priloge A10, A11, A12) je sodna praksa že zavzela jasno stališče, da ti predstavljajo le splošne napovedi (Vrhovno sodišče Republike Slovenije, sklep opr. št. II Ips 137/2018, točka 29 in 32). Vrhovno sodišče Republike Slovenije je v odločbi opr. št. II Ips 137/2018 v zvezi z njimi zavzelo stališče, da gre pri dopisih iz let 2006 in 2007 pretežno za splošna opozorila o dolžnosti poslovnih bank, ki niso presegala tistih, izhajajočih iz takrat veljavnih predpisov ter načela vestnosti in poštenja. Banka Slovenije pretežno opozarja na celovito informiranje potrošnikov o valutnem tveganju. Nadalje se je Vrhovno sodišče Republike Slovenije v zvezi s poročilom Banke Slovenije o finančni stabilnosti iz leta 2005, na podlagi katerega je tožnik v postopku trdil, da so iz njega izhajale jasne informacije o povečani stopnji tveganja, ki jih je toženka zamolčala, postavilo na stališče, da navedeni dokument ni vseboval takšnih informacij, da bi toženka lahko razumno pričakovala, da tožnik, če bi bil z njim seznanjen, ne bi sprejel spornega pogodbenega pogoja. Poudarilo je, da je logično, da Banka Slovenije leta 2005 ni mogla imeti v mislih za ta obravnavani primer odločilnih razlogov za apreciacijo, do katere je prišlo zlasti leta 2011 in 2015 zaradi gospodarske krize in nenapovedanega ukrepa švicarske centralne banke. Dodalo je, da zanesljive in natančne napovedi glede obdobja in obsega spremembe valutnega razmerja niso mogoče. V sami naravi tveganja je nepoznavanje prihodnosti in neobvladovanje dejavnikov, ki vplivajo na realizacijo tveganja. Za strokovnjake je vpliv določenih dejavnikov do določene mere gotovo obvladljiv, noben strokovnjak pa ne more predvideti enostranskih ukrepov, kakršen je bil v konkretnem primeru ukrep švicarske centralne banke iz leta 2015, ki je imel odločilen vpliv na vrednost CHF. Glede na to, da je šlo za splošna opozorila, ki se kasneje niso realizirala (to stališče je Vrhovno sodišče Republike Slovenije ponovno potrdilo kot pravilno tudi v najnovejši odločbi na temo švicarskih frankov – sodba opr. št. II Ips 32/2019, točka 27 obrazložitve), jih toženka tožniku ni bila dolžna predočiti in zato tudi ni mogla ravnati v slabi veri.
57. Vednost toženke o porastu tečaja švicarskega franka je tožnik dokazoval tudi s Poročilom o finančni stabilnosti banke Slovenije – strokovni članki s področja finančne stabilnosti, pri čemer se je skliceval zlasti na prispevek avtorice Šuler T., z naslovom „Tveganost posojil v švicarskih frankih“ (priloga A30). Po presoji sodišča navedeni članek ne izkazuje vednosti toženke o znatnem dvigu tečaja

švicarskega franka. Čeprav gre nedvomno za uradne dokumente Banke Slovenije in iz članka izhajajo opozorila o izpostavljenosti potrošnikov tečajnemu tveganju, avtorica v prispevku predpostavi dokaj majhno apreciacijo franka vezano na običajne ekonomske razmere iz zgodovinske podatke (kot je izpostavil izvedenec avtorica predpostavi „le“ za -0,9%, medtem ko povečanje obrestnih mer predpostavi za 4% točke, kar pomeni, da je v prispevku predpostavljena realizacija obrestnega tveganja štirikrat večja od predpostavljene realizacije tečajnega tveganja). Na podlagi takšnega prispevka toženki tako ni mogoče očitati vednosti bodoče znatne apreciacije franka. Prispevek sicer izpostavlja stališče, da „v zadnjem obdobju banke zaradi močnih konkurenčnih pritiskov zelo intenzivno znižujejo kreditne standarde in s tem dvigujejo oceno kreditne sposobnosti posojiljemalcev“(str. 18), iz česar je sklepati, da so banke kreditno sposobnost potrošnikov ocenjevale napačno, ter da je zato treba predvidevati kreditno sposobnost kreditujemalcev tudi za primer spremembe tečaja, vendar dejstvo, da naj bi toženka tožniku napačno izračunala kreditno sposobnost zato, da bi tožnik sklenil pogodbo v tuji valuti, ni izkazano. Tudi če bi bila, pa po presoji sodišča avtomatično ne omogoča zaključka, da so banke oziroma konkretno toženka vedela za bodoče negotove spremembe znatnega dviga tečaja franka (ravno nasprotno: na podlagi članka so banke lahko izvedele podatke o zgodovinskem tečaju CHF in možnosti njegovega spreminjanja v majhnem delu ob dokaj nizki verjetnosti (1% oz 5%; str. 19). Tudi priča [REDACTED] (zapisnik o zaslišanju priče, priloga A51) je v svoji izpovedbi v zvezi z zapisom Banke Slovenije v Letnem poročilu o finančni stabilnosti iz junija 2005, da je „švicarski frank trenutno na relativno nizkih ravneh in je glede na tečaje terminskih pogodbe v prihodnje pričakovati njegovo apreciacijo“ (zadnji stavek tretjega odstavka na str. 105) prepričljivo in skladno z izvedenskim mnenjem izvedenca, pojasnil, da gre v tem oziru za opozorilo, da gredo gibanja tečaja lahko tudi v drugo smer, še posebej po nekaj letnem vztrajnem padanju CHF in indicov, ki so izhajali iz terminskih pogodb, kar lahko povzroči probleme pri kreditujemalcih. Kot možnost je bila, torej predstavljena možnost dviga CHF, vendar ne na način kot se je to dejansko zgodilo, poleg tega pa se je to zgodilo bistveno kasneje od predvidenega (str. 6 zapisnika o zaslišanju priče). V enakem smislu je po presoji sodišča potrebno razumeti napoved gibanja tečaja iz Bloombergovega grafa (priloga A50, dokaz je tožnik predložil po pridobitvi izvedenskega mnenja, sodišče pa ga je dopustilo, saj izvedba navedenega dokaza po presoji sodišča ni zavlekla predmetnega pravnega postopka): graf je v letu 2005 in 2006 napovedal možnost gibanja tečaja oziroma porast CHF, vendar so se te napovedi pokazale za nepravilne že v letu 2007 in naslednjih letih (priloga B40), v nobenem primeru pa niso predvidele nepričakovanih ukrepov Švicarske nacionalne banke v letu 2011 in 2015 (v teh letih je bila napoved Bloombergova dokaj „boljša“, priloga B40). Nenazadnje pa tudi avtorji Addritzky J., Kavčič M., Košak T., Šuler T. v članku z naslovom „Bančna tveganja čezmejnega kreditiranja in zadolževanja v Sloveniji,

ki je prav tako del Poročila o finančni stabilnosti banke Slovenije – strokovni članki (priloga A30) omenjajo, da je „kreditiranje v času ugodnih gospodarskih razmer hitro narašča, je treba kakovost tega segmenta kreditiranja [kreditiranje v tuji valuti] in ustrezno reševanje poslabšanja razmer še testirati“ (str. 6, priloga A30).

58. Glede na obrazloženo po presoji sodišča toženka pri sklepanju pogodbe s tožnikom, oziroma pri ponujanju bančnega produkta tožniku, ni ravnala v slabi veri, saj ukrepov, ki so vplivali na občutni dvig tečaja CHF ni mogla predvideti, prav tako ni mogla predvideti kdaj bo do kriznih časov prišlo, in da bodo ti tako znatno vplivali na sklenjene pogodbe v švicarskih frankih. Toženka ob sklepanju pogodbe, čeprav tožniku ni nudila zadostnih pojasnil, vendarle valutnega tveganja ni v slabi veri opisovala kot neobstoječega, prav tako ni trdila, da se tečaj franka med odplačevanjem ne bo spremenil oziroma se bo spremenil le v korist potrošnika, zato ni mogoče zaključiti, da je bil potrošnik namerno zaveden. Ob upoštevanju vseh okoliščin, ki jih je kot strokovnjakinja v trenutku sklepanja pogodbe poznala in ki bi lahko vplivale na poznejše izvajanje navedene pogodbe, po presoji sodišča pri sklepanju pogodbe v švicarskih frankih ni ravnala v nasprotju z zahtevo dobre vere in ni v slabi veri breme tečajnega tveganja preložila na potrošnika. Šlo je za nepredvidljive dogodke, za katere toženka v času sklenitve sporne pogodbe ni mogla vedeti oziroma jih poznati. Lahko (in morala) je poznati tečajna tveganja povezana z „normalnimi“ ekonomskimi zakonitostmi (delovanje trga in s tem povezano gibanje obrestnih mer), ni pa mogla poznati dejstev povezanih s trenutkom pojava finančne in evro krize in enostranskimi ukrepi Švicarske banke. Takšno stališče je skladno tudi s stališčem generalnega pravobranilca Wahl v zadevi C-186/16. Ta je zavzel stališče, „da od finančne institucije ni mogoče zahtevati, da napove nepredvidljiv razvoj dogodka in potrošnika o takem razvoju obvesti, kakršen je značilen za nihanja menjalnih tečajev valut ter od tega finančne institucije zahtevati, da prevzame odgovornost za njihove posledice.“²⁰
59. Ker je tožnik v postopku zatrjeval še, da je toženka kredite v tuji valuti „forsirala“ in jih vsiljevala potrošnikom, sodišče dodaja še, da navedeno iz dokaznega postopka ne izhaja. Kot je izpovedala priča [redacted] je bilo tedaj kreditov v EUR bistveno več od kreditov v CHF, enako pa je razvidno tudi iz objektivnega listinskega dokaza – statističnih podatkov o številu odobrenih kreditov v EUR in CHF (priloga B2). Iz tabele statističnih podatkov za leto 2007 je tako razvidno, da je toženka v letu 2007 odobrila 556 kreditov v CHF in 54.550 kreditov v EUR, medtem ko je bila ta številka v letu 2008 še nekoliko manjša, in sicer je odobrila

---

20 Sklepni predlogi generalnega pravobranilca Nilsa Wahla v zadevi C-186/16, Andrić, predstavljene 27. april 2017, točka 72.

479 kreditov v CHF ter 42.596 kreditov v EUR. Po obsegu so, torej krediti v CHF dosegali med 15% in 16% kreditov glede na kredite v EUR, na podlagi česar sodišče zaključuje, da takšen očitek toženki v predmetni zadevi ni prepričljivo izkazan.

60. Glede na zgoraj obrazloženo sodišče zaključuje, da v konkretnem primeru toženki ni mogoče očitati ravnanja v slabi veri. V času sklepanja kreditne pogodbe namreč noben strokovnjak ni mogel predvideti enostranskih ukrepov, kakršen je bil v konkretnem primeru ukrep Švicarske centralne banke iz leta 2015, ki je imel odločilen vpliv na vrednost CHF, kot tudi ne drugih dejavnikov na porast CHF proti EUR. Ukrep Švicarske banke, kot je znano, ni bil znan niti švicarski vladi, kaj šele drugim bankam v EU oziroma slovenskim bankam. Toženka takšnega nepričakovanega gibanja CHF v obdobju sklepanja obravnavane pogodbe ni mogla predvideti, sploh upoštevajoč pri tem dejstvo, da so gibanja tečajev nepredvidljiva, še posebej ko prihaja do destabilizacije trgov oziroma do gospodarskih kriz (kar je v svojem izvedenskem mnenju potrdil tudi sodni izvedenec). Nepredvidljive ekonomske razmere so namreč tiste, ki so na trgu porušile „valuto varnega zavetja CHF“, torej trdni stabilni švicarski frank, posledično pa toženki ni mogoče očitati, da je ravnala v slabi veri, čeprav tožniku ni zagotovila jasnih in razumljivih pogojev pogodbe. Dejansko so bili krediti z valutno klavzulo CHF v času sklepanja najugodnejši (kot je izpovedal tožnik sam, za kredit v evrih ni bil kreditno sposoben), tudi sama valuta CHF je v tistem času in pred tem bila relativno stabilna, verjetno so to razlogi, da so se zanje potrošniki tudi odločali. Jasno je, da so spremembe valutnih razmerij tudi za vsakega razumnega potrošnika predvidljive (sploh glede na dolgoročnost kreditne pogodbe), medtem ko samega obsega teh sprememb ni mogoče predvideti. Nepredvidljivost sprememb valutnih razmerij je tudi povezana z različno stopnjo valutne eksotike, vendar pa so glede na status tuje valute na trgu, valutni šoki nepredvidljivi, ne samo za potrošnike, ampak tudi za banke. Izvedeni dokazi v konkretnem postopku ne izkazujejo, da bi lahko banka predvidela obseg povišanja valutnega razmerja CHF v obdobju, ki je sledilo odobritvi posojila. Problemi na področju kreditnih pogodb, sklenjenih v tuji valuti v CHF, so se v celotnem obsegu namreč pokazali po ekonomski krizi in po izbruhu valutnih šokov, ki za nobenega, tudi za banke ne, niso bili predvidljivi.²¹
61. Čeprav se sodišču potem, ko je ugotovilo, da slaba vera toženke ni podana, ni več bilo potrebno ukvarjati s presojo neravnotežja med pravicami in obveznostmi bank (neravnotežje in slaba vera morata namreč biti podana kumulativno), se sodišče glede na naravo in kompleksnost zadeve v nadaljevanju opredeljuje tudi do okoliščine.

---

21 Tako tudi Višje sodišče v Mariboru sodba opr. št. I Cp 738/2019 z dne 11. 2. 2020, točka 38 obrazložitve.

62. Enako kot zahtevo dobre vere je treba tudi obstoj znatnega neravnotežja presojati ob upoštevanju narave pogodbe, drugih pogodbenih pogojev in drugih s tem povezanih pogodb, pa tudi vseh okoliščin, ki so obstajale v času sklepanja pogodbe. Slednji vidik ne vključuje okoliščin, ki so nastale med izpolnjevanjem pogodbe. Vendar pa morajo okoliščine ob sklenitvi pogodbe vključevati vse okoliščine, ki so bile znane, in ki bi lahko razumno bile znane prodajalcu ali ponudniku in bi lahko vplivale na prihodnje izvajanje pogodbe.²² Pri tem je neravnotežje pravic in obveznosti v škodo potrošnika znatno, če se dovolj resno posega v pravni položaj, ki ga potrošniku kot pogodbeni stranki zagotavljajo nacionalni predpisi.²³ To ne pomeni nujno, da mora imeti pogoj znaten ekonomski učinek glede na vrednost transakcije.²⁴ Sodišče EU je v zvezi s tem namreč zavzelo stališče, da je treba pri ugotavljanju, ali pogoj v škodo potrošnika povzroča znatno neravnotežje med pogodbenimi pravicami in obveznostmi strank, med drugim upoštevati pravila nacionalnega prava, če se stranki v zvezi s tem ne dogovorita drugače. Nacionalno sodišče lahko s to primerjalno analizo presodi ali in – odvisno od primera – v kateri meri pogodba potrošnika postavlja v pravni položaj, ki je manj ugoden od tistega, ki ga določa veljavno nacionalno pravo. Vprašanje, ali torej znatno neravnotežje obstaja se tako ne sme omejiti na količinsko ekonomsko presojo, ki temelji na primerjavi skupnega zneska transakcije, ki je bil predmet pogodbe, na eni strani in stroškov, ki so bili na podlagi tega pogoja naloženi potrošniku, na drugi.

63. Bistvo trditve tožnika v zvezi z obstojem neravnotežja je, da toženka s pogodbo ni prevzela nobenih tveganj iz pogodbe, temveč je vsa tveganja naložila potrošniku (torej tožniku). Kot že obrazloženo (točka 24 obrazložitve) je kreditna pogodba tožnika vsebovala vse sestavine, ki jih je za kredite v tuji valuti določal tedaj veljavni ZPotK (9. alineja 7. člena), pri čemer omejitve valutne klavzule ni bila predvidena. Vzajemne pogodbe temeljijo na načelu enake vrednosti dajatev (8. člen OZ), vendar ima kršitev tega načela za posledico ničnost pogodbe šele, če do nje pride v sklenitveni fazi pogodbe. Ker je bila kreditna pogodba sklenjena v tuji valuti, je iz vidika načela enake vrednosti dajatev ključna presoja, koliko CHF (skupaj z obrestmi) mora tožnik vrniti in ne koliko to znaša v EUR. Po presoji sodišča v trenutku sklepanja med obveznostjo toženke in tožnika zato ni bilo znatnega neravnotežja. Znatno neravnotežje v smislu večjega bremena za tožnika, ker je anuiteta v CHF zanj zaradi padca EUR postala dražja, je nastopilo šele kasneje, in kot že pojasnjeno, ni bilo predvidljivo v takšnem obsegu v času sklepanja pogodbe. Toženka je v skladu z določili takrat veljavnega Zakona o bančništvu (ZBan-1) v primeru, da je komitentu odobrila kredit v tuji valuti, morala zagotoviti ustrezna sredstva v enaki tuji valuti (v konkretnem primeru v valuti CHF) ali pa izpostavljenost morebitnim izgubam zaradi spremembe tečajev

22 Glej zadevo C-421/14, Banco Primus, točka 4 izreka in točka 73.

23 Glej zadevo C-226/12, Constructora Principado, točka 23.

24 Ibidem, točka 22 in zadeva C-415/11 Aziz, točka 68.

tujih valut odpraviti na drug način ter pri tem upoštevati kogentna pravila o obvladovanju tveganj. V primerjavi s kreditojemalcem, ki je bil izpostavljen valutnemu in obrestnemu tveganju, je bila toženka dejansko izpostavljena le kreditnemu tveganju, to je tveganju neplačila kreditnih obveznosti s strani kreditojemalca. To tveganje za toženko po presoji sodišča ni predstavljajo neznatnega tveganja, saj se banka kreditnemu tveganju z uporabo sredstev zavarovanja (hipotekarno obremenitvijo nepremičnine) v celoti ne more izogniti. Splošno znano namreč je, da se zavarovanja pogosto ne realizirajo v pričakovani višini, zato tudi realizacija tako dogovorjenega stvarnopravnega zavarovanja toženki ne zagotavlja, da bo njena terjatev iz naslova kreditne pogodbe v celoti poplačana. V izvršilnem postopku namreč ni gotovo, da bo zastavljena nepremičnina tudi dejansko prodana po tržni ceni. Spremembo anuitete je povzročila prav sprememba tečaja CHF/EUR, torej element aleatornosti, ki ga s seboj nosijo vse kreditne pogodbe, ki je bil najprej v prid tožnika, v letih 2011 in 2015 pa se je prevesil v drugo stran, neodvisno od ene ali druge pogodbene stranke. Posledično med pogodbenima strankama v času sklenitve kreditne pogodbe ni obstajalo neravnotežje. Tožnik kot povprečno preudaren in pozoren potrošnik bi se moral zavedati in bi se tudi lahko zavedal, da lahko pride do nihanja tečaja, tudi do večjega, in s tem do spremembe vrednosti obroka v EUR. Vsakemu povprečno razumnemu in preudarnemu človeku mora biti jasno, da lahko v 20 letih, kolikor je bilo obdobje ročnosti kredita, pride med vrednostjo valut tudi do večjih sprememb, ne le do minimalnih. Ker je bilo to odvisno ravno od kvantitete teh sprememb in je bilo to negotovo tudi za toženko, pogodba v času sklepanja ni ustvarjala znatnega neravnovesja med strankama, kar podpira tudi dejstvo, da se je nekaj časa tečaj CHF proti EUR za vpliv na tožnikove anuitetne obroke gibal ugodno, nato je začel padati postopoma, vse to pa se je dogajalo v razponu več let.²⁵

64. Glede na obrazloženo sodišče povzema, da v času sklenitve pogodbe pogodbeni pogoj po presoji sodišča ni bil nepošten, posledično pa ne more postati nepošten za nazaj, zato ker je prišlo do nepričakovane znatnejše spremembe tuje valute, ob tem, da ima kreditna pogodba značaj tvegane - aleatorne, pogodbe. Iz tega razloga pogodba zato ni nična, zahtevke tožnika pa je tozadevno neutemeljen.

O oderuštvu

65. Tekom postopka je tožnik zatrjeval tudi, da izpodbijana kreditna pogodba v CHF predstavlja oderuški pravni posel.
66. Po določbi drugega odstavka 119. člena OZ se za oderuško pogodbo smiselno uporabljajo določbe OZ o posledicah ničnosti in o delni ničnosti pogodb. Prvi

---

²⁵ Tako tudi Višje sodišče v Mariboru sodba opr. št. I Cp 738/2019 z dne 11. 2. 2020, točke 30.-34.

odstavek 119. člena OZ določa, da če kdo izkoristi stisko ali težko premoženjsko stanje drugega, njegovo nezadostno izkušnost, lahkomišelnost ali odvisnost in si izgovori zase ali za koga tretjega korist, ki je v očitnem nesorazmerju s tistim, kar je sam dal ali storil ali se zavezal dati ali storiti drugemu, je takšna pogodba nična.

67. Toženka si s podpisom obravnavane kreditne pogodbe, katere odplačilna doba se zaključi leta 2028, ni izgovorila koristi, ki bi bila v očitnem nesorazmerju s tistim kar je sama dala, torej vrednostjo kredita v višini [REDACTED] CHF. Zato ni podan objektivni pogoj za obstoj oderuške pogodbe. Sam nakup švicarskih frankov za plačilo mesečnih anuitet, torej način odplačila mesečnih anuitet določenih v švicarskih frankih, ne more predstavljati neposredne koristi toženke, oziroma koristi toženke od prodaje švicarskih frankov tožnik ni dokazal, sploh upoštevajoč ob tem dejstvo, da je tudi sodni izvedenec ekonomske stroke v tem postopku izpostavil, da banka zaradi sklenitve kreditne pogodbe v CHF zaradi zaprte devizne pozicije ni imela neposredne koristi (imela je zgolj konkurenčno korist pred drugimi bankami, ki takšne storitve niso mogle ponuditi). Na gibanje tečaja tuje valute, ob upoštevanju v tem pravnem postopku izvedenih dokazov, toženka ni imela in nima vpliva, kot že obrazloženo.
68. Tudi če bi v konkretnem primeru tožnik izkazal, da je prišlo zaradi povečane višine kredita v EUR do očitnega nesorazmerja med dajatvami pogodbenih strank, pa predvsem v konkretnem primeru ni izkazano, da bi toženka zavestno izkoristila morebitno stisko ali težko premoženjsko stanje tožnika, njegovo nezadostno izkušnost, lahkomišelnost ali odvisnost in si bi izgovorila zase ali za koga tretjega korist, kar vse določa OZ kot pogoj za obstoj oderuške pogodbe.
69. V postopku tako po presoji sodišča, enako kot je to poudarilo tudi Vrhovno sodišče Republike Slovenije, ko je v obravnavani zadevi odločalo o reviziji, ni izkazano, da bi kreditna pogodba predstavljala oderuški pravni posel, zato so trditve tožnika o oderuštvi neutemeljene (17. točka obrazložitve sklepa Vrhovnega sodišča Republike Slovenije z dne 7.5.2018, opr. št. II Ips 201/2017).

Podredni tožbeni zahtevek

70. Podredni tožbeni zahtevek je tožnik utemeljeval s spremenjenimi okoliščinami in v tem oziru zahteval razvezo kreditne pogodbe.
71. Prvi odstavek 112. člena OZ določa, da v primeru, če nastanejo po sklenitvi pogodbe okoliščine, ki otežujejo izpolnitev obveznosti ene stranke, ali če se zaradi njih ne da doseči namena pogodbe, v obeh primerih pa v tolikšni meri, da pogodba očitno ne ustreza več pričakovanjem pogodbenih strank in bi bilo po splošnem mnenju nepravilno ohraniti v veljavi takšno, kakršna je, lahko stranka, ki ji je izpolnitev obveznosti otežena, oziroma stranka, ki zaradi spremenjenih okoliščin

ne more uresničiti namena pogodbe, zahteva razvezo pogodbe. Razveze pogodbe ni mogoče zahtevati, če bi bila morala stranka, ki se sklicuje na spremenjene okoliščine, ob sklenitvi pogodbe te okoliščine upoštevati ali če bi se jim bila lahko izognila oziroma, če bi njihove posledice lahko odklonila (drugi odstavek 112. člena OZ).

72. Stranka, ki zahteva razvezo pogodbe, se ne more sklicevati na spremenjene okoliščine, ki so nastale po izteku roka, določenega za izpolnitev njene obveznosti. Poudariti je, da 113. člen OZ določa, da stranka, ki je zaradi spremenjenih okoliščin upravičena zahtevati razvezo pogodbe, mora o tem, da jo namerava zahtevati, obvestiti drugo stranko, brž ko izve, da so nastale takšne okoliščine. Pri odločanju o zahtevi za razvezo oziroma za spremembo pogodbe zaradi spremenjenih okoliščin, upošteva sodišče zlasti namen pogodbe, tveganja, ki so za pogodbene stranke v poslovnem prometu običajna pri izpolnjevanju pogodb iste vrste in uravnoteženost interesov pogodbenih strank (114. člen OZ, VSM sodba I Cp 581/2015)
73. V utemeljitev razveze kreditne pogodbe zaradi spremenjenih okoliščin je tožnik navajal, da bi izpolnitev kot tudi nasprotna izpolnitev morali biti za uresničitev „causa acquirendi“ skladni z načelom enake vrednosti dajatev iz 8. člena OZ. Zatrjeval je, da lahko z vidika pogodbene kavze in načela enake vrednosti dajatev pride v času med sklenitvijo in izpolnitveno fazo pogodbe do takšnih sprememb v zunanjem dejanskem stanju, da je uresničitev načela enake vrednosti dajatev porušena, oziroma onemogočena, izpolnitev pa več ne ustreza podlagi pogodbe.
74. Vrednost dajatev v obravnavani kreditni pogodbi, kot je bilo že obrazloženo, je določena v CHF, zato ob upoštevanju navedenega dejstva ne gre za kršitev načela enake vrednosti dajatev. Okoliščina, da bo moral tožnik plačevati mesečne anuitete z nakupom CHF je bila tožniku, glede na vse obrazloženo, znana (to v postopku niti ni bilo sporno) in jo je morala upoštevati oziroma vedel je, da bo moral za namen plačila mesečnih anuitet, kupovati CHF po vsakokratnem tečaju v trenutku zapadlosti posamezne mesečne anuitete, v kolikor z njimi ne bo razpolagal. Z možnostjo sprememb je tako moral računati, ob upoštevanju drugega odstavka 113. člena OZ, da se na spremenjene okoliščine ne more sklicevati stranka, ki bi morala ob sklenitvi pogodbe te okoliščine upoštevati, ali če bi se okoliščinam lahko izognila oziroma jih odklonila, zato je podredni tožbeni zahtevk tožnika neutemeljen.
75. Sodišče še dodaja, da je res, da lahko sprememba tečaja valutnega para EUR/CHF v letih 2011 in 2015 predstavlja takšne spremenjene okoliščine, ki bi utemeljevale razvezo pogodb, a morajo biti poleg te spremembe podani še drugi pogoji (kot je stališče zavzelo Višje sodišče v Ljubljani v sodbi opr. št. I Cp 960/2018 z dne 30. 1. 2019). Valutno tveganje je sicer res v celoti posledica zunanjih nepričakovanih

dejavnikov, vendar tožnik v tem oziru ni dokazal svojih tožbenih trditev, da je drastična sprememba tečaja bistveno vplivala na njegove dohodke oziroma da ga eksistenčno ogroža. Tožnik namreč tekom postopka ni niti zatrjeval niti dokazal, kakšen vpliv na njegove dohodke ima povišana mesečna anuiteta (ni zatrjeval niti izkazal višine svojih mesečnih dohodkov in vpliv povečanih anuitet nanje), zato na takšni podlagi sodišče ni moglo zaključiti, da sprememba otežuje izpolnjevanje pogodbenih obveznosti do take mere, da bi jo po splošnem mnenju bilo nepravilno ohraniti v veljavi ter se zaradi spremenjenih okoliščin ne bi moglo uresničiti namena pogodbe. Torej tudi če je prišlo do zloma menjalnega tečaja valutnega para EUR/CHF, kot je zatrjevano v tožbi, tožnik negativnega vpliva na svoje dohodke in svoje eksistenčno stanje ni dokazal.

76. Na tem mestu sodišče še navaja stališče starejše sodne prakse iz leta 1993, ki je razlagala, da zaradi otežkočanja izpolnitve denarne obveznosti razveze pogodbe zaradi spremenjenih okoliščin ni mogoče zahtevati (Sodba in sklep III Ips 17/1993). Potrebno je poudariti, da so določbe Zakona o obligacijskih razmerjih na katere se sklicuje Vrhovno sodišče Republike Slovenije v obrazložitvi navedene sodbe in sklepa vsebinsko enake sedaj veljavnim določbam OZ.
77. Ker tako po presoji sodišča kreditna pogodba tožnika ni nična, sta neutemeljena tudi dela tožbenega predloga tožnika, ki se nanašata na izbrisno tožbo ter zahtevek na plačilo ██████████ EUR. Enako, ker niso podani pogoji za razvezo kreditne pogodbe, sta neutemeljena tudi tožnikov zahtevek na izstavitve zemljiškoknjižne listine ter zahtevek na plačilo ██████████ EUR.
78. Sklepno sodišče še poudarja najpomembnejše zaključke iz obrazložitve te sodbe, in sicer:
- da je bila sklenitev kreditnih pogodb v tuji valuti v času sklepanja pogodbe v celoti dopustna, pogodbe imajo dopustno podlago, v tem oziru pa ne gre za izvedene finančne instrumente;
  - da toženka tožniku v trenutku sklepanja pogodbe ni podala ustreznih pojasnil vezanih na kredit v tuji valuti, zato je bil pogodbeni pogoj nejasen in nerazumljiv;
  - da kljub nejasnosti in nerazumljivosti toženki ni mogoče očitati ravnanja v slabi veri, podano pa ni niti znatno neravnotežje med pravicami in obveznostmi strank, zato pogodbeni pogoj ni nepošten in ni ničen;
  - da pogoji oderuštva niso izkazani, prav tako niso izkazani pogoji za razvezo pogodbe zaradi spremenjenih okoliščin.

79. Glede na vse obrazloženo je sodišče odločilo kot izhaja iz izreka.

80. O stroških postopka bo odločeno s posebnim sklepom (163. člen ZPP). Ker je tožnik v postopku izgubil, je dolžan toženki povrniti njene pravdne stroške.

PRAVNI POUK:

K točki I. izreka:

1. Zoper sklep, s katerim se ugoti spremembi tožbe, ni posebne pritožbe (7. odstavek 185. člena ZPP).

K točki II.-IV. izreka:

1. Zoper to sodbo je dovoljena pritožba v 30 dneh od prejema pisnega odpravka. Pritožba se vloži pri tem sodišču, v dveh izvodih. Pritožba mora obsegati navedbo sodbe in sklepa, zoper katerega se vlaga, izjavo, da se sklep izpodbija v celoti ali v določenem delu, pritožbene razloge in podpis pritožnika (335.člen ZPP).
2. Če je pritožba nerazumljiva ali ne vsebuje vsega, kar je treba, da bi se lahko obravnavala, jo sodišče zavrže, ne da bi pozivalo vložnika, naj jo popravi ali dopolni (336. člen ZPP).
3. Ob vložitvi pritožbe mora biti plačana sodna taksa. Če sodna taksa ni plačana niti v roku, ki ga določi sodišče v nalogu za njeno plačilo in tudi niso podani pogoji za oprostitev, odlog ali obročno plačilo sodnih taks, se šteje, da je pritožba umaknjena (3. odstavek 105. a člena ZPP).

Maribor, [redacted] september 2020

Okrožni sodnik [redacted]

